

MATERIALE PENTRU PROFESORI, DIRIGINȚI ȘI ELEVI

MODULUL "DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI
PROIECTAREA CARIEREI" (CLASA a V-a)

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA, str. Piața Marii Adunări Naționale 1,
www.edu.md

CENTRUL PENTRU EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ ȘI ASISTENȚĂ ÎN AFACERI, str. M. Eminescu 35;
+373 22 885 425; oficiu@ceda.md; www.ceda.md

AGENȚIA AUSTRIACĂ PENTRU DEZVOLTARE, str. A. Mateevici 23B, chisinau@ada.gv.at

Ministerul Educației
al Republicii Moldova

Centrul
pentru
Educație
Antreprenorială
și
Asistență
în Afaceri

WITH FUNDING FROM
**AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION**

MATERIALE PENTRU PROFESORI, DIRIGINȚI ȘI ELEVI

MODULUL "DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI
PROIECTAREA CARIEREI" (CLASA a V-a)

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA, str. Piața Marii Adunări Naționale 1, www.edu.md
CENTRUL PENTRU EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ ȘI ASISTENȚĂ ÎN AFACERI, str. M. Eminescu 35; +373 22
885 425; oficiu@ceda.md; www.ceda.md

AGENȚIA AUSTRIACĂ PENTRU DEZVOLTARE , str. A. Mateevici 23B, chisinau@ada.gv.at

Materialele didactice au fost elaborate în cadrul proiectului "Reconceptualizarea orientării profesionale și consilierii în carieră"(REVOCC), implementat de către Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri(CEDA) în parteneriat cu Ministerul Educației și susținerea financiară a Agenției Austriece pentru Dezvoltare.

Echipa de lucru:

Sofia ȘULEANSCHI, *director CEDA*
Lia SCLIFOS, *dr. ped., manager al proiectului REVOCC*
Serghei LÎSENCO, *formator național, expert CEDA*
Lilia GOLOVEI, *psiholog, profesoară de educație civică, GD II*
Otilia DANDARA, *dr. hab., profesor universitar, prorector USM*
Valentina OLARU, *dr. ped. profesoară de educație civică, GD superior*
Rodica SOLOVEI, *dr. istorie, conferențiar cercetător la IȘE*
Nina UZICOV, *profesoară de educație civică, GD superior*
Ina BOTNARI, *psiholog, profesoară de educație civică*
Silvia PETROVICI, *profesoară de educație civică, GD superior*
Galina PRECUP, *manager proiecte CPD*

Imaginile care ilustrează acțiunile propuse elevilor sunt realizate de caricaturistul Alexandru Plăcintă.

Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri aduce sincere mulțumiri elevilor, diriginților și administrației instituțiilor de învățământ în care au fost pilotate materialele elaborate: *gimnaziul „Igor Crețu” din s. Găvănoasa, Cahul și gimnaziul Galata din m. Chișinău; liceelor „Ion Creangă” și „Pro Succes” din m. Chișinău, liceului „Emil Necula” din s. Mereni, Anenii Noi; liceului „Constantin Stere” din or. Soroca, liceului „George Coșbuc” din mun. Bălți și liceului „Mihai Eminescu” din or. Cahul.*

Mulțumiri profesorilor de educație civică care au pilotat materialele elaborate și au oferit sugestii constructive pentru îmbunătățirea lor: *Mazniuc Ariadna, Gumenco Dragalina, Zeama Angela, Malanetchi Irina, Avricenco Tamara, Ceban Nadejda, Brînza Dorin, Oglindă Olga, Stratu Veronica, Racu Tatiana, Țiganu Vera, Ciobanu Ion, Petrovici Silvia, Bîrlădeanu Ala, Uzicov Nina, Jitaru Diana, Golovei Lilia, Tataru Tamara, Moraru Ludmila, Stoiciu Alla, Vrabie Silvia.*

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Piața Marii Adunări Naționale, nr. 1
MD-2033 Chișinău
Republica Moldova
tel. 23-33-48, fax: 23-35-15
www.edu.gov.md

**МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

Пяца Марий Адунэрь Национале, 1
МД-2033 Кишинэу
Республика Молдова
тел. 23-33-48, факс: 23-35-15
www.edu.gov.md

ORDIN

Nr. 859 din 04 octombrie 2016
Chișinău

**Cu privire la aprobarea Modulului
”Dezvoltarea personală și proiectarea
carierii” în cadrul disciplinei școlare
Educație civică și Dirigenție**

În conformitate cu prevederile art. 6 din Codul educației al Republicii Moldova și urmare a pilotării Modulului ”Dezvoltarea personală și proiectarea carierii” Ministrul Educației emite următorul

ORDIN:

1. Se aprobă:
  - 1.1. Conținuturile curriculare revizuite la modulul ”Dezvoltarea personală și proiectarea carierii” la disciplina școlară Educația civică și la Dirigenție pentru clasele V-XII (în anexă);
  - 1.2. Setul de materiale didactice pentru profesorii de Educația civică la modulul „Dezvoltarea personală și proiectarea carierii” pentru clasele V-XII (în anexă);
  - 1.3. Setul de materiale didactice pentru diriginții claselor V-XII la modulul „Dezvoltarea personală și proiectarea carierii” (în anexă);
  - 1.4. Setul de materiale didactice pentru elevii claselor V- XII la modulul ”Dezvoltarea personală și proiectarea carierii” (în anexă).
2. Profesorii de educație civică și diriginții vor reevalua proiectarea anuală a conținuturilor curriculare la acest modul pentru începutul semestrului II, înaintea modulului ”Viața și sănătatea – valori personale și sociale” (la toate clasele).
3. Organele locale de specialitate în domeniul învățământului și directorii instituțiilor de învățământ secundar general vor asigura implementarea calitativă a modulului ”Dezvoltarea personală și proiectarea carierii” și a materialelor didactice conexe.
4. Direcția Învățământ preuniversitar (dl V. Crudu) în parteneriat cu Centrul pentru Educația Antreprenorială și Asistență în Afaceri (dna S. Șuleanschi) vor organiza seminare informative pentru profesorii de educație civică.
5. Cheltuielile pentru organizarea seminarelor vor fi acoperite din proiectul ”Reconceptualizarea Orientării Profesionale și Consilierii în Carieră”, implementat de către CEDA în parteneriat cu Ministerul Educației și sprijinit financiar de Agenția Austriacă pentru Dezvoltare.
6. Direcția învățământ preuniversitar (dl V. Crudu), șefii OLSDI și conducătorii instituțiilor de învățământ secundar general vor monitoriza executarea prezentului ordin.
7. Controlul executării prezentului ordin se pune în sarcina dnei Elena Cernei, viceministru.

Ministru

Corina FUSU

C. Lungu, 23 24 72
D. Cotovițchi, 27 74 20

Stimați elevi, profesori și diriginți!

Ghidarea în carieră este foarte importantă din punct de vedere strategic, deoarece, în condițiile transformărilor economice și sociale, ce caracterizează societatea noastră în prezent se impune ca necesară o amplă reformă educațională care ar aduce ca noutate, alături de multe alte aspecte, activitatea de ghidare în carieră.

Elevii vor fi formați pentru o societate dinamică, o societate în schimbare, idealul educațional al căreia este formarea personalității cu spirit de inițiativă, capabile de autodezvoltare, care posedă nu numai un sistem de cunoștințe și competențe necesare pentru angajarea pe piața muncii, dar și independență de opinie și acțiune, fiind deschisă pentru dialog intercultural în contextul valorilor naționale și universale asumate.

În acest sens, ghidarea în carieră devine un instrument principal în dezvoltarea și afirmarea personalității fiecărui tânăr și alegerea corectă a profesiei conform aspirațiilor, dorințelor și cunoștințelor sale, luând în considerație solicitările pieței muncii.

Dragi elevi! La etapa preadolescenței și adolescenței, atunci când vă aflați în perioada căutării identității și a locului în această lume, aveți nevoie nu de cineva care să gândească pentru voi, ci de cineva care să vă ajute în procesul de autocunoaștere, pentru a identifica apoi multiplele căi și oportunități ce pot fi valorificate.

Acest cineva, teoretic, ar putea fi oricare adult, dar practic e nevoie de un specialist care cunoaște particularitățile de vârstă și, nu în ultimul rând, tehnici și metode moderne de ghidare în carieră.

În acest context vă propunem un set de materiale didactice care pot fi utilizate în cadrul Modulului "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" la orele de educație civică și dirigenție.

Urăm elevilor și tuturor cadrelor didactice succes în proiectarea și dezvoltarea carierei!

Elena Cernei, viceministru al educației

CUPRINS

EDUCAȚIA CIVICĂ. MATERIALE PENTRU PROFESORI

TEMA 1. DECIZIA ÎN PROIECTAREA CARIEREI.....	9
TEMA 2. FAMILIA MEA ȘI MUNCA.....	10
TEMA 3. EU ȘI MUNCA.....	11
TEMA 4. MUNCA POATE ADUCE SATISFACȚIE.....	12
TEMA 5. PROFESIA DE VIS.....	13
TEMA 6. PRIMA IMPRESIE CONTEAZĂ.....	14
TEMA 7. CARTEA MEA DE VIZITĂ.....	15
TEMA 8. PRIMUL MEU PROIECT DE CARIERĂ.....	16

EDUCAȚIA CIVICĂ. MATERIALE PENTRU ELEVII

TEMA 1. DECIZIA ÎN PROIECTAREA CARIEREI.....	18
TEMA 2. FAMILIA MEA ȘI MUNCA.....	21
TEMA 3. EU ȘI MUNCA.....	23
TEMA 4. MUNCA POATE ADUCE SATISFACȚIE.....	25
TEMA 5. PROFESIA DE VIS.....	27
TEMA 6. PRIMA IMPRESIE CONTEAZĂ.....	29
TEMA 7. CARTEA MEA DE VIZITĂ.....	31
TEMA 8. PRIMUL MEU PROIECT DE CARIERĂ.....	33

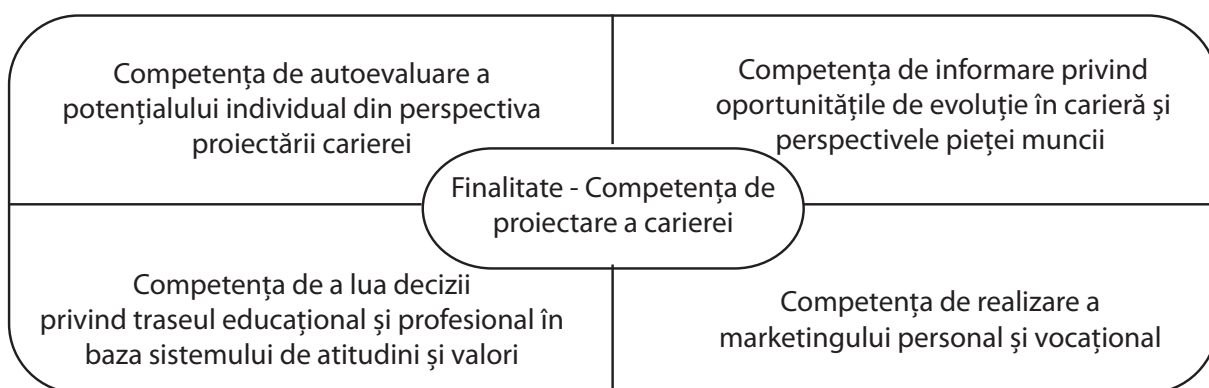
DIRIGENȚIE. MATERIALE PENTRU DIRIGINȚII

TEMA 1. ABILITĂȚI DE PREZENTARE SAU CUM SĂ LAS O IMPRESIE BUNĂ DESPRE MINE.....	36
TEMA 2. CUM ELABOREZ O CARTE DE VIZITĂ.....	40
TEMA 3. HARTA DINASTIILOR PROFESIONALE.....	44
TEMA 4. PROFESIA – HAINA SUCCESULUI.....	45
TEMA 5. MUNCA – PLĂCERE SAU OBLIGAȚIE.....	48
TEMA 6. VALORILE ȘI MUNCA.....	49
TEMA 7. PROFESIILE ÎN VIAȚA NOASTRĂ.....	52
TEMA 8. ALEG O PROFESIE.....	55

MODULUL "DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI PROIECTAREA CARIEREI" (CLASA A V-A)

Competențe dezvoltate în cadrul modului:

Competența de bază și cele 4 competențe specifice, prezentate în tabel, vor fi dezvoltate în cadrul Modulului „Dezvoltare personală și proiectarea carierei”

Materialul propus în acest modul este structurat în proiecte didactice și poate fi valorificat în minimum 8 ore la fiecare clasă. Proiectele didactice pot fi aplicate integral, sau parțial.

În cazul aplicării parțiale, cadrele didactice vor decide care este volumul optim de informație și sarcini pentru elevii lor și apoi vor restructura demersul didactic, ținând cont de mesajul temei, metodologia axată pe cadrul de învățare și gândire Evocare/Realizarea sensului/Reflecție/Extindere, cadru care oferă contextul metodologic pentru dezvoltarea competențelor.

Recomandările privind activitatea profesorului sunt corelate cu finalitățile activității proiectate pentru elevi (materialele suport pentru elevi). Misiunea profesorilor de educație civică este de a organiza activități de ghidare în carieră a elevilor și a-i susține în procesul de proiectare a carierei, iar misiunea diriginților este de a continua acest proces în cadrul orelor de dirigenție care vor fi planificate și desfășurate în aceeași perioadă.

Pentru a eficientiza activitățile organizate, se va pune accent pe implicarea activă a elevilor, prin sarcini cu un pronunțat caracter aplicativ. Din aceste considerente, recomandăm monitorizarea procesului de **elaborare de către elevi a unui portofoliu „Sunt competent pentru a lua decizii de carieră!”**, în care vor fi incluse produsele activităților practice, cu preponderență cele rezultate din realizarea sarcinilor la rubrica **ACȚIONEAZĂ!**

MATERIALE PENTRU PROFESORI

elaborate în cadrul proiectului
"Reconceptualizarea orientării profesionale și consilierii în carieră"
(REVOCC)

CUPRINS

Tema	Subiecte	N de ore	Pagina
TEMA 1.	DECIZIA ÎN PROIECTAREA CARIEREI	1	9
TEMA 2.	FAMILIA MEA ȘI MUNCA	1	10
TEMA 3.	EU ȘI MUNCA	1	11
TEMA 4.	MUNCA POATE ADUCE SATISFACȚIE	1	12
TEMA 5.	PROFESIA DE VIS	1	13
TEMA 6.	PRIMA IMPRESIE CONTEAZĂ	1	14
TEMA 7.	CARTEA MEA DE VIZITĂ	1	15
TEMA 8.	PRIMUL MEU PROIECT DE CARIERĂ	1	16

TEMA 1. DECIZIA ÎN PROIECTAREA CARIEREI

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de a lua decizii privind traseul educațional și profesional în baza sistemului de atitudini și valori.

MESAJUL CHEIE

Înțeleg că alegerea profesiei este o decizie importantă și sunt gata să mă implic în activități de proiectare a carierei.

Obiective operaționale

La finele activității elevii vor putea:

- explica sensul noțiunilor decizie, proiectarea carierei;
- prezenta exemple ale diferitor tipuri de decizii;
- identifica factorii care influențează o decizie în proiectarea carierei;
- argumenta de ce alegerea profesiei este o decizie importantă pentru viață.

Materiale necesare: tabla, cretă sau postere și markere, manuale, caiete.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARÉ 15 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anunță tema și propune sarcina: Individual, timp de 2 minute, alcătuiți cel puțin 5 îmbinări de cuvinte din asocierile propuse în tabel. Prezentați îmbinările elaborate colegului de bancă, le puteți prelua pe cele care v-au plăcut (2 minute). 2. Solicită prezentarea îmbinărilor (câte una de la o pereche). Îmbinările prezentate se notează pe tablă. 3. Explică sarcina: Utilizând minimum 3 din îmbinările create (de voi, sau din cele notate pe tablă) și cuvintele de legătură, compuneți, timp de 2 minute o definiție: <i>Proiectarea carierei este...</i> 4. După realizarea sarcinii, 3-4 elevi prezintă definițiile elaborate. 	Asociații forțate
REALIZAREA SENSULUI 18-20 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Organizează studierea și analiza textului din rubrica „Informează-te și procesează informația!”. Analiza se realizează pe fragmente. Pentru asigurarea ritmului unic în activitatea de învățare, se recomandă lecturarea textului în voce. Unele exemple de decizii, care pot fi prezentate elevilor în caz dacă ei au dificultăți în identificare exemplelor proprii: Decizia luată sub influența altor persoane (părinți, profesori, prieteni etc.) – <i>am vrut să fac exerciții fizice la sala de forță, dar prietenii m-au invitat la un film.</i> Decizia programată – <i>am stabilit că vom discuta despre felul cum vom organiza sărbătoarea de revelion cu 3 săptămâni înainte.</i> Decizia spontană – <i>am avut o dispoziție bună și am preparat cina pentru familie.</i> Decizia luată sub influența factorilor interni – <i>deși foarte mult am vrut să plec la concert cu prietenii, am mers, totuși, împreună cu părinții, ca să fiu cu familia.</i> Decizia unică – <i>am ales tipul de tapete pentru camera mea.</i> Decizia repetitivă – <i>în fiecare dimineață mă gândesc: să fac gimnastică sau să mai dorm încă 15 minute.</i> 	<i>Ghid pentru învățare/ Activitate individuală Discuție euristică/ Activitate frontală</i>
REFLECȚIE 10 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Propune elevilor/elevelor să selecteze întrebări de la rubrica „Comunică, decide și apreciază!”, pe care ar dori să i le adreseze 7. Răspunde laconic la întrebările elevilor – câte o întrebare de la diadă. 	„Scaun fierbinte”
EXTINDERE 1 minut	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Explică sarcina de la rubrica „Acționează!”. 	Interviu

TEMA 2. FAMILIA MEA ȘI MUNCA

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de autoevaluare a potențialului individual din perspectiva proiectării carierei.

MESAJUL CHEIE

Familia mea este un mediu important pentru acumularea experienței de muncă.

Obiective operaționale

La finele activității elevii vor putea:

- explica sensul noțiunii *muncă*;
- prezenta modalități de implicare personală în activitățile casnice;
- prezenta profesiile, îndeletnicirile părinților, bunecilor;
- argumenta necesitatea de a discuta cu membrii familiei despre proiectarea carierei.

Materiale necesare: tabla, cretă sau postere și markere, manuale, caiete.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 15 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Formează echipe a 5 persoane (ele vor lucra în componența dată pe parcursul lecției). Fiecare elev/ă prezintă colegilor/gelor de echipă rezultatele interviului realizat cu părinții. Echipa selectează cea mai interesantă istorioară, care va fi prezentată pentru toată clasa. Dacă este rezervă de timp, se realizează sarcina de la rubrica „<i>Implică-te!</i>” 2. Afișează pe tablă două coli de hârtie A1, pe care sunt scrise pe verticală cuvintele <i>FAMILIA</i> și <i>MUNCA</i> și propune elevilor/elevelor să alcătuiască acrostihuri. 	<p>Activitate în echipe Prezentare plenară</p> <p>Acrostih</p>
REALIZAREA SENSULUI 15 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Atribue fiecărui membru al grupului un număr: 1,2,3,4, 5 și explică tehnica: toți elevii citesc primul alineat din text „<i>Familia – primul meu mediu de experiență de muncă</i>”. 4. Apoi va adresa o întrebare și va alocă maximum un minut pentru discuții și identificarea răspunsului. La final, va rosti un număr (de la 1 la 5) și la această întrebare vor răspunde copiii care au acest număr. <p>Procedura se repetă și la celelalte fragmente de text. <i>Exemple de întrebări (pe alineate):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De ce munca este o valoare fundamentală? • Prezentați 3 exemple de muncă care asigură dragoste, siguranța și confort în familie. • De ce este important să discutăm cu părinții și bunecii despre îndeletnicirile, profesiile lor, despre munca pe care o fac sau au făcut-o anterior? • Numiți 3 lucruri învățate de la membrii familiei. • De ce succesul în carieră profesională este greu de obținut fără susținerea familiei? 	<p><i>Mai multe capete împreună</i></p>
REFLECȚIE 10 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Propune elevilor/elevelor să examineze, lucrând în echipe, imaginea de la rubrica <i>COMUNICĂ ȘI DECIDE!</i> și să alcătuiască o listă comună de munci casnice, pe care ei le execută. 6. Solicită copiilor să prezinte rezultatele activității. 7. După ce toate echipele au prezentat listele, elevilor/elevelor li se propune să identifice ce lucrări din cele prezentate, pe ei încă nu le fac, ar putea și și-ar dori să le execute. 	<p>Activitate în echipe</p>
EXTINDERE 2 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Le propune elevilor/elevelor sarcina de la rubrica <i>Acționează!</i>: <ul style="list-style-type: none"> • Discută cu părinții, bunecii și alte rude apropiate despre profesiile lor. • Elaborează arborele genealogic al familiei voastre, în care să menționezi gradul de rudenie și numele membrilor familiei. După aceasta, notează profesiile, îndeletnicirile fiecăruia. 	

TEMA 3. EU ȘI MUNCA

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de informare privind oportunitățile de evoluție în carieră și perspectivele pieței muncii.

MESAJUL CHEIE

Sunt convins/ă că muncă ajută la dezvoltarea mea personală și face lumea în jurul meu mai bună.

Obiective operaționale

La finele activității elevii vor putea:

- explica esența unor afirmații despre muncă;
- selecta caracteristicile dorite pentru munca lor în viitor;
- culege opiniile părinților sau ale altor oameni apropiați despre muncă.

Materiale necesare: bandă adezivă, tablă, cretă sau postere și markere, manuale, caiete.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 15 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Propune ca fiecare elev să afișeze arborele genealogic elaborat acasă și oferă tuturor 5 minute pentru a face cunoștință cu lucrările colegilor. 2. La final, inițiază o discuție cu ajutorul întrebărilor: <ul style="list-style-type: none"> • Ce v-a plăcut în expoziția de arbori genealogici? • Ce lucruri noi ați aflat despre membrii familiei/rudele voastre? • Cine dintre rudele voastre a povestit despre munca sa cu mândrie și plăcere? 3. Propune elevilor să citească individual, timp de 1 minut, istorioara despre trei constructori și apoi organizează o discuție cu ajutorul întrebărilor: <ul style="list-style-type: none"> • Ce cred cei trei bărbați despre munca lor? • De ce au fost posibile trei răspunsuri diferite? • Există interdependență între răspunsul constructorilor și atitudinea lor față de muncă? • Cum crezi că se simt acești trei bărbați la finalul zilei? 	<p>Turul galeriei</p> <p>Discuție plenară</p> <p>Discuție plenară</p>
REALIZAREA SENSULUI 5 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. <i>Lectură SINELG (variațiune).</i> Se propune lecturarea individuală a textului de la rubrica "Informează-te și procesează informația". Apoi citește afirmațiile din tabel și bifează cu semnul "+" ideile, cu care ești de acord; cu semnul "-" cele, care vin în contradicție cu convingerile tale anterioare; cu semnul "?" afirmațiile, pe care nu le înțelegi și ai nevoie de explicații sau informații suplimentare. 	SINELG
REFLECȚIE 20 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Se realizează o discuție dirijată, conform următorului algoritm: <ul style="list-style-type: none"> • Profesorul/profesoara citește o afirmație și întreabă cine dintre elevi au bifat cu "+" și cine cu "-" (elevii pot ridica mâna). • Solicită explicații. • În caz de necesitate, profesorul oferă comentarii suplimentare. • Procedura se repetă pentru următoarea afirmație. 6. Propune elevilor să realizeze sarcina din rubrica „Comunică și decide!": <ul style="list-style-type: none"> • Alege 3 afirmații din rubrica „Ce este munca” care ai dori să corespundă îndelnicirii tale în viitor. Notează în caiet. • Explică, de ce ai ales anume aceste afirmații. 	<p>Discuție dirijată.</p> <p>Gândește / Perechi / Prezintă</p>
EXTINDERE – 1 minut	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Propune elevilor să prezinte părinților afirmațiile din tabelul de mai sus și roagă-i să identifice 3 dintre ele, cu care sunt total de acord. 	

TEMA 4. MUNCA POATE ADUCE SATISFACTIE

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de autoevaluare a potențialului individual din perspectiva proiectării carierei

MESAJUL CHEIE

Înțeleg rolul vocației pentru muncă și vreau să am o muncă care îmi va aduce satisfacție.

Obiective operaționale

La finele activității elevii vor putea:

- explica sensul termenului „vocație”;
- identifica beneficiile obținute în urma muncii practicate din vocație;
- argumenta importanța alegerii profesiei/ocupației în baza vocației.

Materiale necesare: tablă, cretă sau postere și markere, manuale, caiete.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARÉ 15 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roagă elevii să prezinte rezultatele discuției cu părinți privind ce este sau nu este munca. 2. Apoi elevilor/velor li se propune să realizeze sarcini din rubrica <i>Implică-te!</i>: <ul style="list-style-type: none"> • Individual, timp de 1 minut, identificați, în ce situații munca aduce plăcere și în ce – nu. • Prezentați ideile colegului de bancă, împreună faceți concluzii (2 minute). Fiecare pereche prezintă concluzia. 3. Organizează o mini discuție dirijată, conform următorului algoritm: <ul style="list-style-type: none"> • Comentează citatul: „Găsește un serviciu care să-ți placă și vei adăuga cinci zile fiecărei săptămîni.” (Michelangelo Buonarroti) • Care este, în opinia ta, mesajul acestui citat? 	<p>Discuție plenară</p> <p>GPP</p> <p><i>Mini discuție dirijată.</i></p>
REALIZAREA SENSULUI 20 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Explică modul de lucru: Elevii lucrează în perechi, fiecare având un număr, N1 sau N2. Se citește individual fiecare secvență, se iau pauze pentru explicații și întrebări reciproce. După prima secvență persoana cu N1 din pereche este în rol de profesor/profesoară, el/ea explică, iar N2 în rol de elev/ă, care întreabă ce nu este clar. La secvența următoare rolurile se inversează și așa până la sfîrșit. 	<p>Predarea complementară în perechi</p>
REFLECȚIE 5-7 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. După terminarea lecturii, tuturor li se propune să selecteze un citat, care cel mai bine explică mesajul textului (2 minute). Elevii prezintă concluziile și explică alegerea. 	<p>GPP</p>
EXTINDERE 2 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Explică sarcina din rubrica „Acționează!” și focusează atenția elevilor asupra cerințelor pentru poster: <ul style="list-style-type: none"> • fotografie • scurtă descriere a ocupației • opinia persoanei despre munca sa. 	

TEMA 5. PROFESIA DE VIS

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de informare privind oportunitățile de evoluție în carieră și perspectivele pieței muncii

MESAJUL CHEIE

Sunt convins/ă ca orice profesie sau meserie este importantă și visul meu poate să devină realitate, dacă depun suficient efort.

Obiective operaționale

La finele activității elevii vor putea:

- identifica factorii, care ajută la transformarea visului profesional în realitate;
- să explice utilitatea și importanța unor profesii;
- să prezinte profesia sa de vis.

Materiale necesare: bandă adezivă pentru afișarea posterelor; tablă, cretă sau markere, manuale, caiete.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 15 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Propune elevilor/elevelor să afișeze posterele (sarcina de la lecție precedentă) pe pereții din clasă. Lecția începe cu prezentarea posterelor („turul galeriei” sau „unul stă ceilalți circulă”) (aproximativ 5 minute). 2. În cazul, în care posterele au fost afișate la recreație, profesorul începe lecția cu o discuție despre procesul de elaborare a posterului utilizând întrebări de tipul: <ul style="list-style-type: none"> • Ce a fost interesant în elaborarea posterului? • Ce dificultăți ați întâmpinat în procesul de elaborare a posterului? • Dacă ați avea posibilitatea să luați totul de la început, ce ați face altfel? 3. Continuă discuția cu ajutorul întrebărilor din rubrica „<i>Implică-te!</i>” <ul style="list-style-type: none"> • Ce nou despre profesii ai aflat la lecțiile precedente? • La ce profesie visezi? • Cine dintre persoanele cu care ai discutat/ despre care ai aflat și-a realizat visul său profesional? • Cum crezi, de ce unii își realizează visul, iar alții nu? 	<p>Turul galeriei</p> <p>Discuție ghidată</p>
REALIZAREA SENSULUI 15 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Propune elevilor să citească textul 5. După finisarea lecturii profesorul organizează discuția plenară în baza întrebărilor date. 6. Elevilor li se propune să lectureze istoria Alinei Gîrjeu, care povestește despre profesia sa de vis. Profesorul numerează băncile (perechi de elevi) de la 1 la 3. Fiecare pereche este responsabilă pentru una din întrebările, prezentate la rubrica <i>Implică-te!</i>: <ul style="list-style-type: none"> Nr.1 – Ce factori au ajutat la realizarea visului? Nr.2 – Prin ce profesia aleasa a fost atractivă pentru Alina? Nr.3 – Ce nou a descoperit Alina după ce visul s-a realizat? 7. După finisarea lecturii, organizează discuția plenară în baza întrebărilor date. 	<p>Lucru cu textul. Discuție dirijată</p>
REFLECȚIE 10-12 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Propune elevilor/elevelor să realizeze, în perechi, sarcina din rubrica „<i>Comunică și decide!</i>” (1 minut). <p>Fiecare diadă, pe rând, prezintă decizia referitoare la una din profesiile prezentate în listă.</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. <i>Împreună cu elevii</i> comentează decizia diadei. <p>(Lista profesiilor poate fi afișată pe tablă/poster și în timpul prezentării unul dintre elevi indică cu săgețile deciziile).</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Repartizează la fiecare pereche câte o profesie și le solicită să explice utilitatea acesteia. „<i>Exprimă-ți atitudinea!</i>” 	<p>Activitate în perechi și discuție plenară</p>

EXTINDERE 2 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <p>11. Propune ca fiecare elev/ă să pregătească o prezentare a profesiei lor de vis, folosind datele din chestionar (rubrica "Acționează!").</p> <p>Fiecare elev va decide personal asupra modalității de prezentare a produsului, de exemplu: poster, PPP, arborele profesiei, text coerent, poezie, colaj etc.).</p> <p>Prezentarea profesiei va fi realizată de toți elevii la ultima lecție din modul. Cele mai bune produse pot fi prezentate în cadrul orelor de dirigenție.</p>	

TEMA 6. PRIMA IMPRESIE CONTEAZĂ

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de realizare a marketingului personal și vocațional.

MESAJUL CHEIE

Înțeleg importanța primei impresii și sunt atent/ă la comportamentul meu la prima prezentare într-un grup nou de oameni.

Obiective operaționale

La finele activității elevii vor putea:

- identifica comportamentele care influențează stabilirea unor relații eficiente cu persoanele la prima prezentare;
- aplica conștient reguli de prezentare personală reușită;
- explica importanța producerii unei bune impresii la prima prezentare.

Materiale necesare: 3 bilețele cu descrierea rolurilor (pentru etapa Realizarea sensului).

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 3 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. La începutul lecției discută cu elevii despre realizarea prezentării cu privire la profesia de vis: succese, dificultăți. Anunță ca această prezentare va fi inclusă în portofoliu și va fi prezentată la ultima lecție din modul. 2. Prezintă sarcina: Priviți imaginile și selectați afirmațiile care corespund impresiilor voastre. Explicați în perechi alegerea. 3. Solicită opinia a 4-5 elevi. 4. Propune elevilor să citească individual povestea „Casa cu o mie de oglinzi” și organizează discuția cu ajutorul întrebărilor din materialul pentru elevi. 	<p>Discuție în plen</p> <p>G.P.P. (Gândește, Prezintă) / Activitate în perechi</p>
REALIZAREA SENSULUI 12-17 minute	
<p>Profesorul/Profesoara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Prezintă sarcină: Lecturați individual textul (rubrica "Informează-te!"), apoi răspundeți la întrebările din rubrica „Procesează informația!”. 6. Invită 3 voluntari și repartizează sarcinile (elevii din clasă nu cunosc cine și ce rol are): <ul style="list-style-type: none"> • Intră cu haina nearanjată (de exemplu: o parte a cămășii scoasă din curea, nasturii încheiați greșit etc.), zâmbind în colțul gurii. Se salută cu voce tare, stridentă. • Intră cu umerii aplecați, cu privirea în podea, cu mâinile la spate. Se salută aproape în șoaptă. • Intră cu spatele drept, cu capul sus, cu zâmbet pe față, privește colegii în ochi. Haina este aranjată. Salută cu vocea sigură, dar nu ridicată. 7. După ce voluntarii au ieșit din clasă, explică sarcina: <i>Colegii/gele voștri/voastre vor intra pe rând. Urmăriți atent cum se vor comporta și decideți cine a lăsat impresia cea mai bună.</i> 8. După ce voluntarii au jucat rolul, organizează discuția plenară despre impresiile provocate. Atenția este focusată pe aspectele, descrise în textul studiat. 	<p>Lectură individuală</p> <p>Activitate în perechi</p> <p>Joc de rol și discuție plenară pentru analiza jocului</p>

REFLECȚIE 10 minute	
Profesorul/Profesoara: 9. Propune elevilor să realizeze în perechi sarcina din rubrica „Comunică și decide”: identificați consecințele unei impresii bune și a unei impresii proaste. 10. Apoi roagă 2-3 persoane să-și expună opinia: de ce este important să lași o impresie bună de la prima întâlnire. 11. Propune elevilor să discute cu colegul/a de bancă și să noteze în caiet răspunsul la întrebarea: „Ce trebuie să faci o persoană pentru a crea o impresie favorabilă de la prima cunoștință?”	Exercițiu/ Activitate frontală
EXTINDERE 1 minut	
Profesorul/Profesoara: 12. Explică sarcina: Imaginează-ți că te-ai mutat la o altă școală. Pregătește-te pentru a realiza la lecția următoare o prezentare de 30 de secunde prin care să produci o impresie bună asupra viitorilor colegi de clasă. 13. Propune elevilor se aducă la lecția următoare cărți de vizită (de la părinți, firme etc.).	

TEMA 7. CARTEA MEA DE VIZITĂ

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de realizare a marketingului personal și vocațional.

MESAJUL CHEIE

Cartea de vizită este un instrument util pentru promovarea persoanei și eu pot elabora cartea mea de vizită.

Obiective operaționale

La finele activității elevii vor putea:

- numi elementele caracteristice ale unei cărți de vizită;
- selecta informațiile importante pentru promovarea personală prin cartea de vizită;
- elabora o carte de vizită.

Materiale necesare: diferite cărți de vizită, aduse sau de elevi, sau de profesor; foi A4; carioci.

DEMERS ACȚIONAL 15 minute		Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 15 minute		
Profesorul/Profesoara 1. Formează echipe a câte 4 persoane, în cadrul căreia fiecare se prezintă timp de 30 de sec. Grupul decide, a cui prezentare a lăsat cea mai bună impresie și urmează a fi demonstrată în fața clasei. Fiecare prezentare este susținută cu aplauze. 2. Solicită explicarea momentelor reușite din prezentările elevilor (în baza textului studiat la lecția precedentă). 3. Organizează un asalt de idei în baza întrebării: <i>Ce informații trebuie să conțină cartea de vizită?</i> 4. Ideile elevilor sunt notate pe tablă.	Activitate în grupuri mici Prezentare în plen și discuție plenară Brainstorming/ Activitate frontală	
REALIZAREA SENSULUI 15 minute		
Profesorul/Profesoara 5. Le propune elevilor să lectureze împreună cu colegul/a de bancă textul (rubrica ”Informează-te!”) și să răspundă la următoarele întrebări: <ul style="list-style-type: none"> • Ce este o carte de vizită? • Ce informații poți obține despre persoană sau instituție prin intermediul cărții de vizită? • De ce în cartea de vizită se utilizează diferite imagini, simboluri și culori? • De ce cartea de vizită are o putere magică? 	G.P.P *Gândește –Perechi-Prezintă/ Activitate în perechi	
REFLECȚIE		
5 minute pentru desen și 5-7 minute pentru prezentări. Total: 10 -12 minute		

Profesorul/Profesoara 6. Distribuie elevilor foi A4 și le propune ca, timp de 5 minute, să realizeze sarcina din rubrica „Comunică și decide”. În caz de necesitate, el va oferi informații despre unele profesii mai puțin cunoscute. După expirarea timpului, elevii vor prezenta lucrările în felul următor: profesorul anunță profesia – cei, care au realizat simbolul pentru specialitatea respectivă, ridică desenele. 7. În unele cazuri, va solicita explicații, accentuând faptul, că aceeași profesie poate fi reprezentată prin simboluri diferite.	Desen individual, Prezentări în plen.
EXTINDERE 2-3 minute	
Profesorul/Profesoara 8. Va cere elevilor să citească sarcina din rubrica „Acționează!” și va oferi explicațiile necesare pentru realizare: cartea de vizită să fie pe foi A4, colorate, elaborată de mână sau la calculator.	

TEMA 8. PRIMUL MEU PROIECT DE CARIERĂ

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de a lua decizii privind traseul educațional și profesional în baza sistemului de atitudini și valori.

MESAJUL CHEIE

Eu elaborez primul meu proiect de carieră și acționez pentru realizarea lui!

Obiective operaționale

La finele activității elevul va putea:

- descrie o profesie/ocupație care prezintă interes pentru sine;
- identifica ce calități personale și abilități specifice relevante acestei profesiei le are;
- descrie câteva acțiuni pe care planifică să le întreprindă pentru a dezvolta calități specifice relevante profesiei/ocupației atractive.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARÉ 5 minute	
Profesorul/Profesoara 1. Le propune elevilor/elevelor se răspundă la întrebările din rubrica „Implică-te!” <ul style="list-style-type: none"> • Cercetările specialiștilor arată, că visele profesionale din copilărie se realizează doar în aproximativ 15% dintre cazuri. Cum crezi, de ce? • Ce este important în proiectarea carierei: visul sau cunoașterea vocației? De ce? 2. Solicită elevilor să-și amintească ce este proiectarea carierei? Ce acțiuni de bază include această activitate? (În caz de necesitate, consultă Tema 1).	Discuție plenară
REALIZAREA SENSULUI 10 minute	
Profesorul/Profesoara 3. Le propune elevilor să citească textul din rubrica „Informează-te”!, iar după finisarea lecturii inițiază discuția, utilizând întrebările din rubrica „Procesează informația!”. 4. <i>La finele conversației accentuează că elevii deja au realizat mai multe lucruri necesare pentru elaborarea proiectului de carieră.</i>	Lectură individuală. Discuție plenară
REFLECȚIE 10 minute	
Profesorul/Profesoara 5. Repartizează elevii în grupe a câte 4 persoane. Grupurile demonstrează, pe rând, cele 2 produse elaborate: cartea de vizită și prezentarea profesiei de vis.	Activitate în grupe mici
EXTINDERE 20 minute	
Profesorul/Profesoara 6. Propune elevilor să înceapă elaborarea proiectului de carieră utilizând sfaturile din rubrica „Acționează!”. 7. Monitorizează activitatea și oferă suport, la necesitate.	Activitate individuală

MATERIALE PENTRU ELEVII CLASEI A V-a

elaborate în cadrul proiectului
 ”Reconceptualizarea orientării profesionale și consilierii în carieră”
 (REVOCC)

CUPRINS

Tema	Subiecte	N de ore	Pagina
TEMA 1.	DECIZIA ÎN PROIECTAREA CARIEREI	1	18
TEMA 2.	FAMILIA MEA ȘI MUNCA	1	21
TEMA 3.	EU ȘI MUNCA	1	23
TEMA 4.	MUNCA POATE ADUCE SATISFAȚIE	1	25
TEMA 5.	PROFESIA DE VIS	1	27
TEMA 6.	PRIMA IMPRESIE CONTEAZĂ	1	29
TEMA 7.	CARTEA MEA DE VIZITĂ	1	31
TEMA 8.	PRIMUL MEU PROIECT DE CARIERĂ	1	33

TEMA 1. DECIZIA ÎN PROIECTAREA CARIEREI

MESAJUL CHEIE

Înțeleg că alegerea profesiei este o decizie importantă și sunt gata să mă implic în activități de proiectare a carierei.

La finalul lecției vei putea:

- explica sensul noțiunilor *decizie*, *proiectarea carierei*;
- prezenta exemple ale diferitor tipuri de decizii;
- identifica factorii care influențează o decizie în proiectarea carierei;
- argumenta de ce alegerea profesiei este o decizie importantă pentru viață.

IMPLICĂ-TE!

În tabelul de mai jos sunt prezentate cuvinte, care se asociază cu noțiunile *Proiectare* și *Carieră*.

Proiectare	Carieră
Plan, vis, comunicare, acțiune, timp, responsabilitate, realitate, efort, scop, rezultat, dorința	Profesie, muncă, cunoștințe, deprinderi, succes, realizare, ocupație, timp, interes, satisfacție, respect

Alcătuiește, cel puțin, 5 îmbinări de cuvinte, în care un cuvânt să fie din rubrică "Proiectare", iar al doilea – din rubrica "Carieră" (nu contează care cuvânt este primul, poți să schimbi, la necesitate, forma cuvântului), de exemplu – *profesie de vis*, *acțiune interesantă* etc.

Utilizând minimum 3 din îmbinările create și diverse cuvinte de legătură, compune o definiție: *Proiectarea carierei este...*

INFORMEAZĂ-TE ȘI PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

VOCABULAR

Aptitudine – însușire psihică individuală, înclinare *înnăscută*, *pricepere de a face ceva*.

Abilitate – *capacitate dezvoltată de a face ceva cu ușurință și iscusință; măiestrie. Abilitatea poate fi bazată pe aptitudine sau poate fi formată.*

Carieră profesională – evoluția (dezvoltarea) profesională a unei persoane pe parcursul întregii sale vieți.

Decizia înseamnă a alege o modalitate, din mai multe posibile, pentru rezolvarea unei probleme, a unei situații. În fiecare zi luăm sute de decizii. Aceasta înseamnă că mereu facem o alegere: *care lecție să pregătim prima: educația civică sau matematica? cu cine să mergem azi la plimbare? cum să ne îmbracăm, când ieșim afară? etc..* Viața este plină de alegeri și anume deciziile luate determină parcursul ei. Multe din decizii sunt simple, ușoare, dar există momente când suntem în fața unor decizii foarte dificile. Unele decizii au efect imediat asupra noastră, efectul altora îl putem observa doar peste câțiva ani.

O decizie poate fi influențată de diferiți factori externi (prieteni, părinți, colegi, situație critică, urgență etc.) sau interni (dispoziție, atitudine, stare de sănătate etc.). Deciziile pot fi programate sau spontane, individuale sau de grup, unice sau repetitive. Este important să ținem cont de faptul, că toate deciziile și acțiunile noastre au consecințe asupra vieții noastre.

- ***Ce factori influențează decizia? Prezintă exemple din experiența ta de viață, completând tabelul după model:***

TIPUL DECIZIEI	EXEMPLU
Decizia luată sub influența altor persoane (părinți, profesori, prieteni etc.)	
Decizia programată	
Decizia spontană	
Decizia luată sub influența factorilor interni (dispoziție, atitudine, stare de sănătate etc.)	
Decizia unică	
Decizia repetitivă	

Pe măsură ce crești, deciziile devin tot mai importante, una dintre ele fiind alegerea profesiei, ocupației care îți va marca viitorul, îți va asigura nivelul de trai și îți va aduce satisfacție sufletească. Decizia dată se constituie din multe decizii mai mici. Unele dintre ele, la prima vedere, nu au nici o legătură cu profesia și ocupația de viitor – de exemplu, alegerea filmului pe care vrei să îl privești sau a cărții pe care dorești să o citești, a stilului de îmbrăcăminte sau a ocupației în timpul liber. În realitate, nu este așa. Cartea, filmul, stilul de vestimentație și ocupațiile în timpul liber influențează îndeletnicirea ta în viitor – conștientizezi acest lucru sau nu. Viața mai multor oameni a demonstrat, *că meditația asupra propriului viitor ocupațional, înțelegerea intereselor individuale și a aptitudinilor, colectarea informației despre lumea profesiilor, exersarea și dezvoltarea unor abilități specifice* sunt cărămizile din care se zidește turnul succesului profesional. Activitatea sistematică în această direcție se numește **proiectarea sau planificarea carierei**. Această activitate durează pe parcursul vieții, ea începe de la un vis, cuprinde activități de studiere de sine și a lumii profesiilor, alegerea unei profesii, acumularea și dezvoltarea cunoștințelor și abilităților specifice, obținerea locului de muncă și avansarea în carieră.

- Explică, cum alegerea unei cărți, a stilului de vestimentație sau a ocupației în timpul liber influențează viitorul profesional al unei persoane?
- Ce este comun și prin ce diferă *aptitudinile și abilitățile*?
- Compară definiția „proiectarea carierei”, inventată de tine, cu explicația prezentată în text. Ce este comun? Care este diferența?
- Care sunt „cărămizile” unui succes profesional?
- Numește direcții de activități din care se constituie proiectarea carierei.

Modulul „Dezvoltarea personală și proiectarea carierei” în cadrul orelor de Educație civică își propune scopul să-ți ofere ajutor în dezvoltarea competențelor de proiectare a carierei. În cadrul acestui modul, vei realiza exerciții care te vor ajuta să afli cât mai multe despre sine și despre lumea profesiilor. Tu vei completa un portofoliu personal – cu istorii despre oameni de succes, interviuri cu membrii familiilor, cartea ta personală de vizită, fotografiile și desene și alte produse, pe care le consideri importante pentru viitoarea ta alegere.

- Ce vei obține în rezultatul studierii modului „Dezvoltarea personală și proiectarea carierei”?

COMUNICĂ, DECIDE ȘI EXPRIMĂ-ȚI ATITUDINEA!

Analizează împreună cu colegul/a de bancă întrebările de mai jos. Selectați 3-4 întrebări, pe care ați dori să le adresați profesorului de educație civică:

- Care a fost visul dvs. profesional în copilărie?
- Cine și cum a influențat alegerea dvs. profesională?
- Când prima dată ați luat decizia să deviniți profesor/soară?
- Decizia de a devini profesor a fost una programată sau spontană?
- Care a fost ocupația dvs. preferată în copilărie? Cum această ocupație a influențat activitatea dvs. profesională?
- Ce aptitudini aveți? Cum se manifestă acestea în ocupația dvs. profesională?
- Ce abilitați noi v-ați format pe parcursul activității profesionale?
- Când erăți elev/ă, ați elaborat proiect de carieră?
- Ce așteptați dvs. de la modulul „Dezvoltarea personală și proiectarea carierei”?
- Care sunt planurile dvs. profesionale pentru viitor?
- Imaginați-vă, că aveți posibilitatea să începeți proiectarea carierei din nou. Ce ați schimba?

ACȚIONEAZĂ!

- Realizează un interviu cu părinții sau alte persoane apropiate despre decizia lor de a alege o anumită profesie. Utilizează întrebările care au fost adresate profesorului (rubrica ”Comunică, decide și apreciază!”).
- În bază răspunsurilor oferite, alcătuiește o relatare despre cariera profesională a persoanei intervievate.

TEMA 2. FAMILIA MEA ȘI MUNCA

MESAJUL CHEIE

Familia mea este un mediu important pentru acumularea experienței de muncă.

La finalul lecției vei putea:

- explica sensul noțiunii *muncă*;
- prezenta modalități de implicare personală în activitățile casnice;
- prezenta profesiile, îndeletnicirile părinților, bunelilor;
- argumenta necesitatea de a discuta cu membrii familiei despre proiectarea carierei.

IMPLICĂ-TE!

- Alcătuieste un acrostih în baza cuvântului *Familie* și un acrostih în baza cuvântului *Muncă* (deoarece în limba română nu există cuvinte care încep cu litera *ă*, în careu cuvântul este scris cu *a*).

F
A
M
I
L
I
E

M
U
N
C
A

INFORMEAZĂ-TE ȘI PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

Citește atent textul propus și răspunde la întrebările:

1. De ce munca este o valoare fundamentală?
2. Prezintă 3 exemple de muncă care asigură dragoste, siguranța și confort în familie.
3. De ce este important să discutăm cu părinții și bunelii despre îndeletnicirile, profesiile lor, despre munca pe care o fac sau au făcut-o anterior?
4. Numește 3 lucruri pe care le-ai învățat de la membrii familiei.
5. De ce succesul în cariera profesională este greu de obținut fără susținerea familiei?

VOCABULAR

Muncă – activitate fizică sau intelectuală îndreptată spre un anumit scop; activitate prin care omul modifică și adaptează lucrurile din natură pentru satisfacerea trebuințelor sale.

Familia – mediu al experienței de muncă

Munca este o valoare fundamentală, universală și reprezintă cea mai importantă sursă de obținere a bunurilor materiale, necesare în viața de zi cu zi. Aproape tot ce ne înconjoară reprezintă un rezultat al muncii: copacul, care crește în fața școlii; drumul, pe care mergi; casa, în care trăiești; caietul, în care scrii. Unele rezultate ale muncii se păstrează peste veacuri –

de exemplu, piramidele, altele dispar foarte repede – exemplu, plăcinta gustoasă coaptă de bunică. Deci, timpul cât se păstrează rezultatul muncii nu este cel mai important criteriu pentru a aprecia valoarea muncii depuse. Valoarea muncii se evaluează după gradul de satisfacere a nevoilor oamenilor.

Familia este mediul în care se îmbină munca în societate și lucrul casnic. Părinții sau buneii tăi sunt buni profesioniști și muncesc pentru a satisface trebuințele altor oameni. Dar după ce au oferit servicii altora, ei depun efort pentru a satisface nevoile membrilor familiei – să trăiască în dragoste, siguranță și confort.

Familia ta este prima și, probabil cea mai importantă, oportunitate pentru proiectarea carierei. Din discuții cu părinții și buneii despre munca pe care o exercită acum sau au făcut-o mai înainte, vei afla lucruri noi despre ei, chiar unele taine ale lor, vei ști care erau îndeletnicirile de altă dată și cum au evoluat acestea în timp.

Familia este mediul în care noi acumulăm prima experiența de muncă, de exemplu, să facem ordine în odaia noastră, în casă sau în curte, să ajutăm părinții la lucru în grădină, să dăm hrană la animale etc. De la membrii familiei poți căpăta experiență inedită și secrete ale măestriei. Astfel și tu, prin munca depusă în familie, contribui la prosperarea ei.

Succesul în cariera profesională este greu de realizat *fără susținerea familiei. În familie găsim înțelegere și liniște și tot aici putem discuta deschis despre realizările noastre, dar și despre problemele care ne frământă.*

COMUNICĂ ȘI DECIDE!

Studiază desenul și discută cu colegii despre modul în care îți ajuți părinții, buneii la muncile casnice.

ACȚIONEAZĂ!

- Discută cu părinții, buneii și alte rude apropiate despre profesiile lor.
- Elaborează arborele genealogic al familiei voastre, în care să menționezi gradul de rudenie și numele membrilor familiei. După aceasta, notează profesiile, îndeletnicirile fiecăruia.
- Prezintă produsul la ora de dirigiență/activitate extrașcolară/ședința cu părinții etc.

TEMA 3. EU ȘI MUNCA

MESAJUL CHEIE

Sunt convins/ă că munca ajută la dezvoltarea mea personală și face lumea în jurul meu mai bună.

La finalul lecției vei putea:

- explica esența unor afirmații despre muncă;
- selecta caracteristicile dorite pentru munca ta în viitor;
- colecta opiniile părinților sau ale altor oameni apropiați despre muncă.

IMPLICĂ-TE!

Citește cu atenție istorioara și răspunde la întrebări:

S-a întâmplat aceasta foarte demult. Un călător mergea pe lângă un teren de construcție și a văzut acolo trei bărbați, așezând cărămidă peste cărămidă la fundația unei noi clădiri.

S-a apropiat de primul bărbat și l-a întrebat: „Ce faci?”

Vizibil iritat de întrebare, bărbatul a răspuns: „**Ce oare crezi că fac? Așez cărămidă peste cărămidă!**”

Apoi omul s-a dus spre al doilea bărbat și l-a întrebat același lucru.

Acesta a răspuns, fără nici o emoție: „**Eu lucrez pentru a asigura o viață decentă pentru mine și familia mea. Scuzăți, dar nu am timp pentru a discuta.**”

Apropiindu-se de al treilea bărbat, călătorul și-a repetat întrebarea.

Acest bărbat întâi a zâmbit, apoi a spus: „**Construiesc o catedrală.**”

Joan Borysenko

- Ce cred cei trei bărbați despre munca lor?
- De ce au fost posibile trei răspunsuri diferite?
- Există interdependență între răspunsurile constructorilor și atitudinea lor față de muncă?
- Cum crezi că se simt acești trei bărbați la finalul zilei de lucru?

INFORMEAZĂ-TE și PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

Citește atent textul. În timpul lecturii bifează cu:
Semnul ”+” afirmațiile, cu care ești de acord;
Semnul ”-” afirmațiile, care vin în contradicție cu convingerile tale anterioare;

Semnul ”?” afirmațiile pe care nu le înțelegi și ai nevoie de explicații

sau informații suplimentare, pentru a le pătrunde sensul.

Munca este o activitate, care are drept scop crearea de bunuri materiale și spirituale. Părinții tăi muncesc la serviciu și acasă. Și tu îndeplinești anumite munci casnice, ajutându-i pe cei maturi. Despre muncă se vorbește atât de mult, încât se pare că totul este cunoscut. În tabelul de mai jos îți propunem diverse afirmații despre muncă.

CE ESTE MUNCA

- Munca înseamnă a te pune în serviciul oamenilor și al tău.
- Munca este o posibilitate de a te dezvolta.
- Munca este un act de creație.
- Munca este o activitate efectuată cu pasiune.
- Faptul că mâine începe o nouă săptămână de muncă te bucură.
- Scopul muncii este să evoluezi, să lași lumea mai bună decât ai găsit-o.
- Munca înseamnă succes.
- Munca înseamnă realizarea propriului potențial.

CE NU ESTE MUNCA

- Munca nu este efort până la epuizare.
- Munca nu vine doar din nevoia de bani.
- Munca nu înseamnă sclavie.
- Munca nu trebuie să discrimineze.
- Munca nu înseamnă doar obligație.
- Munca nu este nefericire.
- Munca nu este un chin.
- Munca nu este stres.

EXPRIMĂ-ȚI ATITUDINEA!

- Explică decizia ta de a bifa o afirmație cu "+" sau cu "-";
- Participă la discuția în plen.

COMUNICĂ ȘI DECIDE!

- Alege 3 afirmații din rubrica „**Ce este munca**” care ai dori să se potrivească muncii tale în viitor și notează-le în caiet.
- Explică colegului/gei tău/tale de bancă, de ce ai ales anume aceste afirmații.

ACȚIONEAZĂ!

- Prezintă părinților, bunilor sau altor rude afirmațiile din tabelul de mai sus și roagă-i să identifice 3 afirmații cu care sunt total de acord.

TEMA 4. MUNCA POATE ADUCE SATISFACTIE!

MESAJUL CHEIE

Înțeleg rolul vocației pentru muncă și vreau să am o muncă care aduce satisfacție.

La finalul lecției vei putea:

- explica sensul termenului „vocație”;
- identifica beneficiile, obținute în urma muncii, practicate din vocație;
- argumenta importanța alegerii profesiei/ocupației în baza vocației.

IMPLICĂ-TE!

Ce afirmații au fost apreciate de către părinți, bune, rude?

- Gândește-te și identifică, în baza lor, situațiile în care munca aduce plăcere și în care nu.
- Prezintă ideile tale colegului/gei de bancă, împreună faceți concluzii.
- Comentează citatul: „Găsește un serviciu care să-ți fie pe plac și vei adăuga 5 zile fiecărei săptămâni.”

Michelangelo Buonarroti

Care este, în opinia ta, mesajul acestui citat?

INFORMEAZĂ-TE și PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

VOCABULAR

Vocație – aptitudine deosebită pentru o anumită artă, știință, un domeniu de activitate sau pentru o anumită profesie.

Citește textul în pereche cu colegul/a de bancă. La fiecare alineat, unul dintre voi va fi în rol de profesor, iar al doilea – în rol de elev. „Profesorul” va explica ideea principală a alineatului și va formula întrebări pentru a verifica nivelul de înțelegere al „elevului”, iar „elevul” va răspunde la întrebări. După lectura următorului alineat, vă schimbați cu rolurile.

Ți s-a întâmplat să auzi de la cei maturi replici de genul: ”Dragă, aș vrea să fiu mai mult timp cu tine, dar din păcate nu pot. Trebuie să muncesc pentru a asigura hrana, jucăriile, obiectele din casă, odihna, excursia ta. Nu-mi place nici mie, dar nu am ce face, trebuie să muncesc!”. Asemenea afirmații pot să-ți creeze impresia, că munca este ceva greu, neplăcut și obositor. Pentru ca munca să-ți aducă nu doar bani, dar și satisfacție, trebuie să-ți găsești **vocația**, să-ți alegi profesia, domeniul ce ți se potrivește, la care visezi. Doar munca pe care o faci cu plăcere, cu dragoste îți produce satisfacție. Astfel poți percepe munca realizată ca pe un proces de creație, indiferent de domeniul în care vei activa. Numai în asemenea caz nu vei rosti nici odată fraza „mâine e luni și începe o nouă săptămână de chinuri.”

Compozitorul Eugen Doga, născut în anul 1937, povestește despre prima întâlnire cu orchestra simfonică din Chișinău: „Orchestra a venit în satul meu natal. Scena clubului era foarte mică pentru vre-o sută de muzicanți. O mare parte de orchestră, incluzând niște scripci uriașe, a fost dispusă afară. Mai târziu, am aflat că acelea nu erau scripci, ci contrabasuri. Orchestra cânta de multă vreme și cineva dinaintea lor tot timpul îi amenința cu o baghetă

subțirică. A fost foarte interesant că, deși cântau de atâta timp, nimeni nu dansa!?. Iscoditorul copil, tot timpul râvnea să se apropie de aceste viori mari și să le atingă de strune măcar cu un deget. Acestea păreau venite din altă lume”.

După terminarea școlii de șapte ani, Eugen Doga a plecat la Chișinău cu prietenii săi, cu picioarele goale și fără bani, după cum își va aminti mai târziu, pentru a se înscrie la o școală de muzică, despre care aflase de la un aparat radio cu căști, *făcut de el însuși*. Deși fără o pregătire în prealabil, a fost acceptat la această școală de muzică. Eugen a reușit să se integreze rapid, datorită atât obișnuinței sale de a munci din greu, cât și talentului nativ.

A însușit teoria elementară a muzicii și în cel mai serios mod, *cântarea la violoncel*. „Dascălul meu, Pablo Baccini m-a deprins, de pe când aveam numai 15 ani, să muncesc asiduu în fiecare zi dis-de-dimineată. Zi de zi, sâmbăta, duminica ori de sărbători, veneam în clasă de la ora șase și el deja ședea la pian și ceva improviza. Mi-am menținut acest obicei până acum: mă trezesc nu mai târziu de ora 5:30”, - povestește compozitorul.

În anul 1960 Eugen Doaga a absolvit Conservatorul cu specialitatea de violoncelist, dar nu a putut urma o carieră de artist de reprezentatie, pentru că *îi paralizase brațul stâng*. Astfel, Eugen Doga a decis să devină compozitor profesionist și în acelaș an din nou s-a înscris la Institutul de Artă „Gavriil Musicescu”.

Istoria compozitorului renumit confirmă regula: toți cei, care au o carieră de succes, sunt pasionați de ceea ce fac. O decizie luată greșit atunci când îți alegi meseria, școala sau serviciul, te poate costa în viitor realizarea profesională și plăcerea muncii pe care o faci. Dacă nu îți cunoști și nu îți urmezi vocația, vei ajunge, inevitabil, să te plictisești de munca ta.

EXPRIMĂ-ȚI ATITUDINEA!

- Citește cu atenție maximele de mai jos și comentează-le;
- Alege o maxima, care cel mai bine, după părerea ta, explică mesajul textului.

”Muncește pentru a deveni, nu pentru a dobândi.” (Elbert Hubbard, scriitor și filozof din SUA, sec. XIX).

”Alege o muncă ce îți place și nu va mai trebui să muncești nici o zi în viața ta.” (Confucius, filozof și politician din China antică).

”Dacă muncești la ceva care te încântă și în care pui suflet, nu e nevoie să fii împins de spate sau să *fi* forțat.” (Steve Jobs, antreprenor și inventator din SUA, timpul nostru).

”Succesul vine, de obicei, la cei, care sunt prea ocupați, pentru a-l căuta.” (Henry David Thoreau, scriitor și savant, luptător contra sclavagismului din SUA, sec.XIX).

ACȚIONEAZĂ!

- Selectează exemple de oameni, pentru care munca este o plăcere (pot fi persoane cunoscute la nivel mondial, cum este Eugen Doga, sau cei, care trăiesc alături de tine – părinții sau vecinii).
- Elaborează împreună cu prietenii și colegii un poster la tema „Munca din vocație – plăcere și creație.” Plasează în acest poster informația despre o persoană identificată în comun: fotografia, o scurtă descriere a ocupației și opinia lui despre munca sa. Pe un poster poți să plasezi informații despre 1-3 persoane.
- Afișați posterul la un loc vizibil în școală.

TEMA 5. PROFESIA DE VIS

MESAJUL CHEIE

Sunt convins/ă ca orice profesie sau meserie este importantă și visul meu poate să devină realitate, dacă depun suficient efort.

La finalul lecției vei putea:

- identifica factorii, care ajută la transformarea visului profesional în realitate;
- să explice utilitatea și importanța unor profesii;
- prezenta profesia ta de vis.

IMPLICĂ-TE!

- Ce nou despre profesii ai aflat la lecțiile precedente?
- La ce profesie visezi?
- Care din persoanele cu care ai discutat/ despre care ai aflat și-a realizat visul său profesional?
- Cum crezi, de ce unii își realizează visul, iar alții nu?

INFORMEAZĂ-TE ȘI PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

Citește cu atenția istoria Alinei Gîrjeu, care povestește despre profesia sa de vis. În timpul lecturii caută răspunsuri la întrebările:

1. *Ce factori au ajutat-o pe Alina la realizarea visului?*
2. *Prin ce este și a fost atractivă pentru ea profesia aleasă?*
3. *Ce nou a descoperit Alina după ce visul i s-a realizat?*

Povestea de printre nori a unei moldovence.

Cum este viața printre nori ne povestește Alina Gîrjeu.

Job-ul de stewardesă a fost mereu unul dintre visele mele, însă nu credeam ca se va realiza. Tatăl meu a fost mereu persoana care îmi spunea: „Eu te voi face stewardesă”. Din cele ce s-au întâmplat cu mine, pot spune ferm că visele devin realitate.

În februarie, luna în care începusem pregătirile pentru teza de licență, am aflat de la prietena mea despre anunțul companiei aeriene Topjobs din Dubai, care invita persoane interesate la interviul de angajare, la Chișinău. Eram foarte interesată pentru că, fiind absolventă a universității, înțelegeam dificultatea de a găsi un loc de muncă bine plătit și atractiv.

Am aplicat pentru această poziție și am început să mă documentez despre profesia dată. Am citit multe istorii ale însoțitoarelor de bord din întreaga lume, despre greutățile ce le întâlnesc și beneficiile ce le oferă această carieră.

Am înțeles că practica limbii engleze este un avantaj de preț și îmi va fi de folos mereu. Așa calitate cum ar fi amabilitatea și felul de a trata oamenii, de a comunica, de a fi drăguță este ceva ce determină profesionalismul meu. Am aflat că în această meserie contează cel mai mult să fii o persoană organizată, să ai un regim, pentru că a respecta regimul este destul de dificil.

Job-ul de stewardesă pentru mulți înseamnă călătorii, hoteluri de lux, un salariu mare și experiențe inedite. Într-adevăr, mi-am făcut mulți prieteni în diferite colțuri ale lumii, am cunoscut alte culturi și tradiții.

Când am început activitatea, am simțit un fior în suflet, fiindcă anii trec, iar eu sunt departe de casă, de familie, de prieteni, de evenimentele din viața celor dragi, pe care nu le împart cu ei, fiind mereu în zbor.

Deseori mă gândesc la situațiile catastrofice ce se întâmplă la bord, la evenimentele ce au loc în lume și mi-e teamă, că acest lucru se poate întâmpla și cu mine. Însă fiind o persoană pozitivă și zâmbăreată, încerc să văd mereu partea bună a lucrurilor.

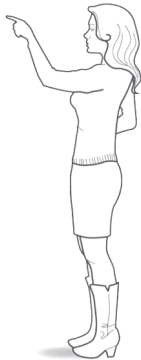
Un sfat, pe care l-aș putea oferi viitoarelor stewardese, este să fie mereu îndrăznețe, insistente în studierea la perfecție a limbilor străine, să se asigure de susținerea familiei în alegerea lor, să antreneze bine calitățile de comunicare pozitivă în diverse situații și cu diferite persoane.

Adaptat după interviul realizat de Rodica Grigoriu, publicat în „Everyday Journalism”

COMUNICĂ ȘI DECIDE!

Analizează, împreună cu colegul/colega de bancă, lista profesiilor și indică cu săgeată care din ele pot fi îmbrățișate de bărbați și de femei? Motivează răspunsul.

Desen bărbat		Desen femeie
	Fermier Profesoară Tencuitor Bucătăreasă Polițist Avocat Vânzătoare Însoțitor de bord Croitoreasă Șofer Sudor Mecanic auto Educator la grădiniță de copii Pădurar Aviator Contabilă Asistent social Psiholog Infermieră	

EXPRIMĂ-ȚI ATITUDINEA!

Discută cu colegul/colega de bancă prin ce sunt utile aceste profesii. Argumentează ideea: Toate profesiile sunt accesibile pentru bărbați și femei. **În caz de necesitate**, apelează la profesor, părinte sau altă sursă de informație (bibliotecă, Internet).

ACȚIONEAZĂ!

Răspunde în scris la întrebările din chestionar:

1. Care este profesia ta de vis?
2. Ce activități sunt specifice profesiei date?
3. Ce calități și aptitudini au cei care îmbrățișază profesia dată?
4. Cum ajung oamenii la această profesie (ce studii sau alte experiențe trebuie să obțină) ?

Răspunsurile la aceste întrebări îți vor ajuta să pregătești prezentarea profesiei tale de vis. Metoda de prezentare o alegi singur/ă: acesta poate fi poster, PPP, arborele profesiei, text coerent, versuri, colaj etc.).

TEMA 6. PRIMA IMPRESIE CONTEAZĂ

MESAJUL CHEIE

Înțeleg importanța primei impresii și sunt atent/ă la comportamentul meu la prima prezentare într-un grup nou de oameni.

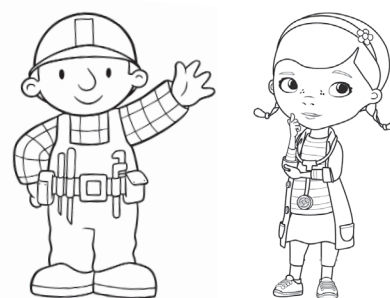
La finalul lecției vei putea:

- identifica comportamentele care influențează stabilirea unor relații eficiente cu persoanele la prima prezentare;
- aplica conștient reguli de prezentare personală reușită;
- explica importanța producerii unei bune impresii la prima prezentare.

IMPLICĂ-TE!

Privește imaginile de mai sus.

Alege afirmațiile care corespund impresiei tale:

	Afirmație	Imaginea 1	Imaginea 2
1	Îmi place persoana dată		
2	Aș dori să fac cunoștință cu această persoană		
3	Cred că persoana dată va găsi ușor un loc de muncă		

Explică colegului/gei tău/tale de ce ai făcut aceste alegeri.

Citește povestea:

CASA CU O MIE DE OGLINZI

Cu mult timp în urmă, într-un orașel, exista o casă cunoscută sub numele de “Casa cu o mie de oglinzi”. Într-o zi, un cățeluș mititel, vesel din fire, aflând de această casă, s-a hotărât să o viziteze. Bucuros că a ajuns la destinație, sărind fericit pe scări, a intrat în casă. S-a uitat pe hol dând din coadă, cu urechiușele ciulite de emoție, când ce să vadă! Surpriză! S-a trezit că era privit de alți o mie de cățeluși fericiți și prietenoși, care dădeau din coadă ca și el. A zâmbit și a primit înapoi o mie de zâmbete, la fel de calde și prietenoase. Era normal, doar era casa celor o mie de oglinzi. Când a plecat, s-a gândit: “Este un loc minunat! Mă voi întoarce să-l vizitez și altădată!”

În același orașel, alt câine, care nu era la fel de fericit și prietenos ca primul, s-a hotărât și el să viziteze casa. A urcat cu teamă scările, apoi cu coada între picioare și cu capul plecat a intrat în casă. Când a văzut o mie de câini neprietenoși uitându-se la el, s-a speriat de i s-a zburlit părul pe spate, a început să mîrîie și să-și arate colții. Când ceilalți o mie de câini din oglinzi și-au arătat și ei colții, a fugit speriat. Odată ieșit afară, s-a gândit: «E un loc îngrozitor, nu mă mai întorc acolo niciodată!»

Răspunde la următoarele întrebări:

- Care au fost concluziile celor doi căței după ce au ieșit din casa cu o mie de oglinzi?
- De ce căței au făcut concluzii diferite?
- Care este mesajul poveștii?
- Care este legătură dintre poveste și alegerea ta în cadrul exercițiului cu imagini?

INFORMEAZĂ-TE!

În viața de toate zilele, ai avut deseori ocazie să faci cunoștință cu cineva. La momentul când ai văzut pentru prima oară o persoană, sigur că ți-ai format o părere despre ea, chiar dacă nici nu ai reușit să comunici. Aceasta se numește prima impresie și de ea depinde cum te vei înțelege în continuare cu persoana dată.

Psihologii afirmă că sunt suficiente doar 7 secunde pentru a-ți face o primă concluzie despre cineva. Ar fi bine să ții cont de aceasta în comunicarea cu cei din jur, în special cu oamenii, care nu te cunosc.

Când comunici, modul în care te porți vorbește anumite lucruri despre tine. Spatele drept, atunci când stai în picioare, spune că ai încredere în sine și știi sigur ce dorești; umerii lăsați transmit împovărare, supunere. Felul în care te îmbraci, la fel, vorbește despre tine, de aceea este important să alegi haina potrivită pentru diverse situații.

Modul cum privești oamenii în timpul comunicării poate să le vorbească despre interesul tău. Mimica este o veritabilă carte de vizită. Un zâmbet sincer, cald, conferă siguranță și încredere, un zâmbet forțat dă semne de falsitate.

Optimismul, entuziasmul, încrederea în sine, calmul, sunt din primele secunde componentele mesajului pozitiv despre tine.

Vocea calmă, vorbirea clară, fără tremur sau strigăte la fel provoacă o imagine bună despre tine.

Important e să știi regula de aur: comportă-te cu cei din jur, cum ai dori să se comporte ei cu tine. Lumea e ca o oglindă și dacă vei zâmbi, îți va zâmbi și ea. Mai mult, dacă vei arata lumii întotdeauna caracterul tău frumos, lumea și viața îți va arăta partea sa frumoasă.

PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

Cum influențează poziția corpului asupra primei impresii?
Cum trebuie să fie mimica feței pentru a provoca o impresie bună?
Cum trebuie să fie vocea la primul salut?

COMUNICĂ ȘI DECIDE!

Împreună cu colegul/a tău/ta de bancă, identificați consecințele unei impresii bune și a unei impresii proaste. Completați în caiet tabelul după modelul dat:

Consecințele unei impresii bune	Consecințele unei impresii proaste

Explică de ce este important de a lăsa o impresie bună la prima prezentare.

APRECIAZĂ!

Discută cu colegul/a tău/ta de bancă și notează în caiet, cel puțin, 3 sfaturi pentru a crea o impresie bună la prima cunoștință.

AȚIONEAZĂ!

Imaginează-ți că te-ai mutat la o altă școală. Pregătește-te pentru a realiza la lecția următoare o prezentare de 30 de secunde în care să produci o impresie bună asupra viitorilor colegi de clasă.

TEMA 7. CARTEA MEA DE VIZITĂ

MESAJUL CHEIE

Cartea de vizită este un instrument util pentru promovarea persoanei și eu pot elabora cartea mea de vizită.

La finalul lecției vei putea:

- numi elementele caracteristice ale unei cărți de vizită;
- selecta informațiile importante pentru promovarea personală prin cartea de vizită;
- elabora propria carte de vizită.

IMPLICĂ-TE!

- Ai văzut vreodată o carte de vizită?

Cartea de vizită este un instrument, care a fost inventat pentru a ajuta persoanei cu care cândva ai făcut cunoștința să-și reamintească despre tine la momentul potrivit.

- Ce informații trebuie să conțină cartea de vizită?
- Cui poți oferi o carte de vizită?

INFORMEAZĂ-TE!

Cartea de vizită, de regulă, este o bucată de carton, cu însemnări scrise sau tipărite, indicând numele, profesia, locul de lucru, adresa unei persoane.

Orice om, indiferent de domeniul în care activează, poate să-și facă o carte de vizită, cu ajutorul căreia se va prezenta persoanelor cu care ar vrea să comunice.

Examinând cartea de vizită, afli unde lucrează persoana, numărul de telefon la care poți să o contactezi, adresa unde o poți găsi. Cine are nevoie cel mai mult să ofere cărți de vizită? Oamenii de afaceri fac schimb de cărți de vizită, dacă doresc să colaboreze. Toate persoanele care oferă anumite servicii (medicii, avocații, frizerii, constructorii, taximetriștii, traducătorii, muzicanții, bucătarii, masorii și alții) oferă cartea de vizită clienților săi, ca să poată fi găsiți de oamenii, care au nevoie de serviciile lor.

În ultimul timp, cărți de vizită oferă și diverse magazine, companii, care în așa mod vor să te atragă să devii clientul lor. De exemplu, ai nevoie să procuri o carte. Iai cartea de vizită de la librărie, apelezi la numărul de telefon indicat în ea și afli, dacă există cartea dorită în stoc sau nu. La fel și cu farmaciile. Astfel, cartea de vizită te ajută să obții informația necesară, să economisești timp.

Cartea de vizită nu prezintă pur și simplu informația despre persoană: nume și prenume, adresa, numărul de telefon, e-mail. Pentru a ajuta să diferențieze persoana, ea poate conține imagini, simboluri, scheme realizate în mai multe culori. De exemplu, cartea de vizită a unui dentist poate avea imaginea stilizată a unui dinte zâmbitor, cea a unui arhitect – a unei case moderne, iar a unei frizerițe – imaginea unei fete cu o coafură frumoasă.

Dacă tu poți să afli multe lucruri despre alte persoane prin intermediul cărții de vizită, fii sigur, că și ceilalți le vor afla despre tine din cartea ta de vizită. Pentru a crea propria carte de vizită reflectează bine:

- Care sunt informațiile importante despre tine?
- Care ar fi simbolurile, cu care te poți asocia?
- Care sunt valorile, în care crezi?

Peste ani, când vei fi un adevărat profesionist într-un domeniu, vei aprecia puterea magică a cărții de vizită, deoarece oamenii, care vor avea nevoie de tine, o să te recunoască dintr-un ocean de persoane. Ei vor zice: “Da, aceasta este persoana de care am nevoie!”.

PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

Răspunde la întrebările:

1. Ce este o carte de vizită?
2. Care sunt informațiile pe care le poți obține despre persoană sau instituție prin intermediul cărții de vizită?
3. De ce în cartea de vizită se utilizează diferite imagini, simboluri și culori?
4. De ce cartea de vizită are o putere magică?
5. Cum poate influența cartea de vizită opinia despre tine?

COMUNICĂ ȘI DECIDE!

Desenează simbolul pentru cartea de vizită a unui profesionist din lista dată: contabil, **ghid** turistic, veterinar, dădacă, antrenor de fotbal, fermier, profesor, inginer IT, actor de teatru pentru copii, croitor, polițist, sudor, florist, apicultor, fotograf, pictor.

Prezintă desenul colegilor și explică de ce ai ales anume această imagine.

AȚIONEAZĂ!

Elaborează cartea ta de vizită pe o foaie A4. Poți să alegi: sau faci o carte de vizită pentru cine ești tu la moment, la vârsta ta actuală, sau una care te va reprezenta în viitor, ca profesionist deja format.

Pentru a crea propria carte de vizită, respectă următorii pași:

1. Scrie pe o foaie informații care te pot reprezenta.
2. Selectează cele mai importante informații, care trebuie în mod obligator să existe pe cartea de vizită.
3. Găsește 2-3 simboluri cu care te poți asocia. La această etapă, discuția cu părinții sau prietenii poate să te ajute la alegerea simbolului cel mai potrivit.
4. Plasează informația și simbolul pe cartea de vizită.

Elaborează cartea de vizită manual sau la calculator.

TEMA 8. PRIMUL MEU PROIECT DE CARIERĂ

MESAJUL CHEIE

Eu elaborez primul meu proiect de carieră și acționez pentru realizarea lui!

La finalul lecției vei putea:

- descrie o profesie/ocupație care prezintă interes pentru tine;
- identifica ce calități și abilități specifice relevante acestei profesii ai;
- descrie câteva acțiuni pe care planifici să le întreprinzi pentru a dezvolta calități specifice, relevante profesiei/ocupației atractive.

IMPLICĂ-TE!

- Cercetările specialiștilor arată că visele profesionale din copilărie se împlinesc doar în aproximativ 15% dintre cazuri. Cum crezi, de ce?
- Ce este important în proiectarea carierei: visul sau cunoașterea vocației? De ce?
- Amintește-ți, ce este proiectarea carierei? Ce acțiuni de bază include această activitate? (În caz de necesitate, consultă Tema 1).

INFORMEAZĂ-TE!

Visurile copiilor despre viitoarele profesii se schimbă cardinal pe parcursul maturizării, iar cercetările specialiștilor arată că dorințele se împlinesc doar în aproximativ 15% dintre cazuri.

Probabil există 3 cauze principale, care sunt strâns legate una de alta:

1. Visurile profesionale nu corespund vocației și aptitudinilor noastre,
2. Oamenii nu își cunosc vocația și aptitudinile personale,
3. Oamenii puțin cunosc despre profesia la care visează.

Visurile profesionale în copilărie se formează sub impresia diferitor factori – exemplul părinților sau al altor oameni apropiați, a filmelor sau cărților, a opiniei semenilor. Putem afirma, că există un fel de modă la profesii, care se schimbă permanent: dacă cu 10-15 ani în urmă copiii doreau să ajungă bucătari, patisieri, polițiști, șoferi, învățători sau să cuprindă alte profesii social importante, astăzi sunt atrași de profesiile de designer, jurnalist, coafor, jurist, șef sau vedetă TV. Nu de fiecare dată visul realizat aduce fericere, pentru că el poate să nu corespundă vocației și aptitudinilor.

Pentru a evita dezamăgiri și insatisfacții de la profesia aleasă, se recomandă elaborarea proiectului de carieră. Acesta conține trei elemente de bază:

1. Descrierea succintă a profesiei sau a ocupației dorite și a abilităților specifice;
2. Descrierea calităților, pe care eu le posed la moment;
3. Lista activităților necesare pentru a capăta cunoștințe și a dezvolta abilități specifice ocupației râvnite.

PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

Răspunde la întrebările:

- De ce nu se realizează toate visurile profesionale?
- Ce poate influența visul tău?
- Cum poți evita dezamăgirea de la viitoarea profesie/ocupație?
- Care sunt componentele principale ale unui proiect de carieră?

ACȚIONEAZĂ!

Elaborează primul tău proiect de carieră. Pregătește toate produsele, elaborate de la începutul modulului:

1. Relatare despre cariera profesională a persoanei intervievate;
2. Arborele genealogic al familiei, în care sunt indicate profesiile și îndeletnicirile fiecărui membru al familiei;
3. Trei afirmații de la rubrica „**Ce este munca**”, care ar trebui să se potrivească muncii tale în viitor;
4. Poster „Munca din vocație – plăcere și creație”, (elaborat individual sau în grup);
5. Prezentarea profesiei de vis (poster, descriere, PPP etc.);
6. Cartea de vizită.

Analizează produsele elaborate de la începutul modulului și cu ajutorul lor realizează o descriere a viitorului tău profesional după algoritmul dat, utilizând expresiile propuse. Ceea ce este dat în paranteze, te va ajuta să realizezi sarcina.

1. Mă visez ... (*notează profesia/ocupația dorită*)
2. Când muncesc sunt ... (*descrie cu ajutorul afirmațiilor selectate la rubrica "Ce este munca"*)
3. În procesul de muncă eu ... (*descrie activitățile specifice, utilizând informația despre profesia de vis*)
4. Din activitățile descrise eu acum pot ... (*descrie lucrurile și abilitățile personale care crezi că să referă la ocupația dorită*)
5. Descrie cel puțin câte o acțiune pe care poți să o faci:
  - a) pentru a afla mai mult despre lumea profesiilor sau profesia dorită (*să colectez istorii despre oameni de succes în această profesie, să studiez cum se dezvoltă această profesie sub influența progresului tehnologic, să comunic despre tainele profesiei cu persoane care o practică, să privesc un film despre profesia dată, să observ activitatea la locul de muncă etc.*);
  - b) pentru a afla vocația și aptitudinile personale (*să încerc să fac unele lucruri noi (de specificat care), să înșir, cel puțin, 20 de lucruri care îmi plac să le fac, să indic, cel puțin, 20 de lucruri pe care le execut bine, să aflu de la părinți, prieteni, profesori sau alte persoane de încredere opinia lor cu privire la calitățile mele*);
  - c) pentru a dezvolta cunoștințe și abilități specifice profesiei dorite (*să organizez un joc de rol, în care execut rolul profesionistului, să imit unele acțiuni caracteristice profesiei râvnite, să aflu și să urmez sfaturile persoanelor experimentate (de exemplu, șoferul sugerează studierea semnelor de circulație – eu învăț semnele de circulație; bucătăreasă vorbește despre importanța dezvoltării simțului mirosului și a gustului – eu exersez cu ochii închiși pentru a diferenția diferite produse după gust și aromă).*

MATERIALE PENTRU DIRIGINȚI

elaborate în cadrul proiectului
 ”Reconceptualizarea orientării profesionale și consilierii în carieră”
 (REVOCC)

Modulul ”Dezvoltarea personală și proiectarea carierei”

CUPRINS

Nr	Subiecte la dirigenție	Nr de ore	Pagina
TEMA 1.	ABILITĂȚI DE PREZENTARE SAU CUM SĂ LAS O IMPRESIE BUNĂ DESPRE MINE	1	36
TEMA 2.	CUM ELABOREZ O CARTE DE VIZITĂ	1	40
TEMA 3.	HARTA DINASTIILOR PROFESIONALE	1	44
TEMA 4.	PROFESIA – HAINA SUCCESULUI	1	45
TEMA 5.	MUNCA – PLĂCERE SAU OBLIGAȚIE	1	48
TEMA 6.	VALORILE ȘI MUNCA	1	49
TEMA 7.	PROFESIILE ÎN VIAȚA NOASTRĂ	1	52
TEMA 8.	ALEG O PROFESIE	1	55

Finalitate: Competența de proiectare a carierei

Competențe specifice:

1. Competența de autoevaluare a potențialului individual din perspectiva proiectării carierei
2. Competența de informare despre oportunitățile de evoluție în carieră și perspectivele pieței muncii
3. Competența de realizare a marketingului personal și vocațional
4. Competența de a lua decizii privind traseul educațional și profesional în baza sistemului de atitudini și valori

TEMA 1. ABILITĂȚI DE PREZENTARE SAU CUM SĂ LAS O IMPRESIE BUNĂ DESPRE MINE

MESAJUL 1

Citiți cărți despre abilitățile de prezentare personală pentru a lăsa impresii bune despre sine

Metode și tehnici Miniprelegere, discuție, scriere liberă, prezentare, laborator de creație

Materiale cărți despre abilitățile de prezentare, codul bunelor maniere, fișa resursă *Autobiaografia*, fișa resursă *Algoritmul creării unei prezentări*

Pregătire

Profesorul/soara va invita la această oră bibliotecarul/a și îi va solicita să prezinte o expoziție de cărți despre abilitățile de prezentare personală, codul bunelor maniere.

EVOCARE

Exercițiul *Continuă enunțul...* (5 min.)

Profesorul/oara propune să completeze enunțul: „Pentru a lăsa o impresie bună...”

Elevii citesc enunțurile scrise.

Profesorul fixează pe tablă maxima:

Pentru a lăsa o impresie plăcută, trebuie să discuți pe teme care interesează interlocutorul, să eviți disputele despre lucruri lipsite de importanță, rar să pui întrebări și în nici un caz să nu-l faci să creadă că poți fi mai deștept ca el. (La Rochefoucauld)

Profesorul inițiază o discuție cu elevii despre asemănările și deosebirile enunțurilor scrise de ei și maxima lui *La Rochefoucauld*.

REALIZARE A SENSULUI

Cuvânt introductiv al dirigintelui (5 min.)

Pentru a avea succes în carieră, nu este suficient să fii capabil. Contează mult și felul cum te prezinți. Când vorbesc despre felul cum te prezinți, mă refer la 3 lucruri:

- ***Haine***: felul cum te îmbraci și mesajul pe care îl transmite vestimentația ta;
- ***Îngrijire personală***: cum ai grijă de aspectul tău dincolo de haine;
- ***Promovare personală***: capacitatea de a transmite verbal și non-verbal calitățile, emoțiile, informația.

Cele mai realizate persoane pe plan profesional au această combinație magică de capacitate profesională și abilități de prezentare personală. Pentru a afla mai mult despre cum poți să ai o prezentare personală de succes ai nevoie să te informezi. Despre aceasta astăzi ne va vorbi bibliotecara școlii.

Prezentare de carte (10 min.)

Bibliotecara va prezenta un set de cărți despre abilitățile de prezentare, codul bunelor maniere. Fiecare carte va fi prezentată după următorul algoritm:

- Titlul cărții
- Autorul
- Problema abordată
- 3 idei importante din această carte
- De ce ar fi bine s-o citească elevii

Biblioteca le va oferi elevilor câteva sugestii despre cum să găsească alte surse relevante pentru prezentările, pe care trebuie să le elaboreze, în bibliotecă sau internet.

REFLECȚIE

Exercițiul *Autobiografia* (10 min.)

Profesorul repartizează elevilor fișa resursă *Autobiografia*.
Elevii realizează sarcinile propuse.

Lucru în grup. *Prezentarea autobiografiei* (15 min.)

Elevii se împart în grupuri a câte 5-6 persoane. Fiecare prezintă lucrarea realizată, apoi în comun hotărăsc cine va prezenta autobiografia în grupul mare.
Elevii selectați de grupuri prezintă *Autobiografia* în fața clasei.
Se discută prezentările (comunicarea verbală și non-verbală).

EXTINDERE

Elevii vor identifica la bibliotecă sau pe internet o carte despre abilitățile de prezentare personală. În baza informației citite vor realiza o prezentare PPP sau un poster (prezentarea va include: titlul cărții, autorul, 3 idei importante din această carte, de ce ar fi bine s-o citească colegii). Pentru a înlesni realizarea sarcinii, profesorul va repartiza elevilor fișa resursă *Algoritmul creării unei prezentări*, pe care elevii o vor analiza individual după ore.

INDICATORI DE SUCCES

1. Elevii identifică surse relevante de informare despre abilități de prezentare personală.
2. Elevii pun întrebări cu privire la sursele care îi pot ajuta să producă o impresie bună despre sine.
3. Elevii apreciază abilitățile personale și ale colegilor de prezentare reușită.
4. Elevii aplică algoritmul de realizare a unei prezentări relevante a temei de interes.

Fișa resursă

Algoritmul creării unei prezentări

1. Care este scopul activității mele?

Ce am de realizat? Cum ar trebui să arate produsul final?

2. De ce informație am nevoie?

- Scriu tot ce știu despre subiectul respectiv.
- Scriu tot ce doresc să știu despre subiectul respectiv.

3. Cum găsesc informația și cum o organizez?

- Cărți, reviste, enciclopedii:

- a) Caut în cărți, reviste și decid dacă răspund întrebărilor mele. Indexul sau cuprinsul materialelor respective mă poate ajuta.
- b) Pe o foaie separată, notez titlul cărții și pagina unde am găsit informația. Pot, de asemenea, să marchez pagina cu un semn de carte/bilețel. Este util să fotocopiez pagina. Și nu uit să trec titlul cărții pe copie.
- d) Caut imagini/ilustrații din reviste. Fotocopiez sau pun un semn de carte la pagina respectivă.
- e) Adun toate materialele și le pun într-o mapă.
- f) Subliniez cele mai importante informații.
- g) Fac un rezumat al celor mai importante informații despre subiectul respectiv.

Internet:

a) Notez pe foaie cuvintele-cheie. Decid ce anume vreau să știu despre acest subiect. Exemple: Carieră..., Abilități..., Presentare... etc. Combin termenii căutării, de exemplu, „prezentare personală”, „abilități de succes”, folosind ghilimele.

b) Verific de două ori informația înainte de a o folosi.

c) Alcătuiesc o listă de pagini web:

- Deschid un document separat.
- Marcheaz adresa (URL).
- Copiez adresa apăsând simultan tastele CTRL și C.
- Transfer adresa (URL) în documentul meu apăsând simultan tastele CTRL și V.
- Salvez documentul cu numele “weblis_tsubiect”, de ex. “weblis_carieră”.

4. Cum prezint informația?

Sub formă de poster, expoziție, prezentare orală, diapozitive, video clip etc.

5. Cum evaluez cercetarea?

- Am învățat ceva nou?
- Am găsit suficientă informație utilă?
- Care dintre etapele cercetării au mers bine? Ce a fost greu?
- Ce aș face altfel data viitoare?

6. Planificarea discursului

- Unde voi face prezentarea? Cine va asculta?
- Voi face prezentarea singur sau împreună cu alți colegi?
- Cât timp am la dispoziție?
- Ce resurse am la dispoziție: tablă neagră/alba, computer și videoproiector pentru prezentare PowerPoint, Postere?
- Cum pot să antrenez audiența? Creez un puzzle sau un concurs cu întrebări și premii.
- Ce anume vreau să spun? Aleg între 3 și 6 idei importante.

7. Susținerea prezentării

O prezentare este formată din 3 părți: introducere, cuprins și concluzii.

a) Introducere

- Încep cu o istorioară mică, o imagine sau un obiect relevant pentru subiectul meu.
- Prezint problema principală.
- Explic modul în care este structurată prezentarea.

b) Cuprinsul

- Informez audiența despre subiectul prezentării.
- Ordenez foile pregătite dinainte cu ideile principale și informațiile.
- Prezint o imagine relevantă, un obiect sau o piesă muzicală pentru fiecare idee principală.
- Organizez discursul pe baza acestor idei.
- Gândesc cum voi prezenta imaginile: le voi da din mână în mână, voi realiza un diapozitiv sau le voi pune pe un poster etc.

c) Concluzii

- Spun ce a fost nou pentru mine.
- Spun ce am învățat.
- Prezint o imagine finală.
- Chestionez colegii de clasă.
- Rezerv timp pentru întrebări.

Portret personal

I. Date biografice

Mă numesc _____ Sunt născut(ă) pe data _____
 în _____ Locuiesc pe adresa _____
 Am ochii de culoare _____ și păr de culoare _____
 Membrii familiei mele sunt _____
 Prietenii mei sunt _____
 Trei cuvinte care mă caracterizează _____

II. Lucruri care îmi plac și care nu îmi plac

Lucruri	preferat(ă)	care nu îmi place
Mâncarea		
Disciplina		
Sportul		
Ocupația		

III. Punctele mele forte

Eu știu cum să _____
 Eu sunt cel mai bun la _____
 De regulă, sunt premiat pentru _____

IV. Imaginea proprie

Desenează în spațiul de mai jos...

Un simbol care mă reprezintă.	Ceva ce aș vrea să fac peste 25 de ani.
-------------------------------	---

V. Valorile mele

Pentru prietenii mei este important să fiu _____
 În timpul liber îmi place să _____
 Cred că pentru părinți este important să-și învețe copiii să _____

VI. Sentimentele mele

Mă simt fericit/ă când _____
 Mă simt norocos/coasă când _____
 Mă simt trist/ă când _____

VII. Visele mele

Vreau să pot să _____
 Vreau să fiu cel/a mai bun/ă în _____
 Peste 25 ani mă văd _____

TEMA 2. CUM ELABOREZ O CARTE DE VIZITĂ

MESAJUL 2

Redactați o carte de vizită, prezentând informații relevante despre sine.

Metode și tehnici: Energizant, explicație, discuție, interviu, prezentare, autoanaliză, laborator de creație

Materiale Calculator, proiector, creioane colorate, carioci, foi cu dimensiuni 9 x 13 cm, fișa resursă *Algoritmul elaborării unei cărți de vizită*, fișa resursă *Modele de cărți de vizită*, fișa resursă *Carte de vizită continuă*.

Pregătire

Profesorul va invita la ora de dirigenție directorul de școală, un director adjunct sau un profesionist ce are carte de vizită.

EVOCARE

Energizantul *Mă identific cu un obiect (5 min.)*

Profesorul roagă elevii să găsească în geantă și să pună pe bancă un obiect foarte important pentru sine, de care foarte rar se desparte.

- Evidențiază trei caracteristici importante ale acestui obiect și notează-le pe o foaie.
- Atribuește-ți ție, ca persoană aceste caracteristici. În ce cazuri ele ar fi adevărate?
- Care ar fi alte trei caracteristici importante care te reprezintă.

Prezentare de carte (5 min.)

Fiecare elev/ă, timp de 30 sec., prezintă sursa identificată cu privire la abilitățile de prezentare personală.

Colegii analizează fiecare prezentare după algoritmul:

- Postura, gesticulația
- Comunicarea verbală și non-verbală
- Informația

REALIZAREA SENSULUI

Prezentare *"Profilul de personalitate a directorului" (10 min.)*

Directorul/oarea de școală realizează o prezentare a profilului său de personalitate și distribuie elevilor cartea sa de vizită. Explică elevilor cum a elaborat-o și de ce arată așa.

Directorul/oarea răspunde la întrebările elevilor.

Prezentare: *Cum creăm o carte de vizită (10 min.)*

Profesorul/oara repartizează elevilor fișa resursă *Algoritmul elaborării unei cărți de vizită*.

- Calculatorul oferă o modalitate eficientă și rapidă de elaborare a unei cărți de vizită. Corporația Microsoft propune multe aplicații care pot ajuta orice persoană să-și elaboreze propria carte de vizită. Una din aceste aplicații este Microsoft Publisher.

În cazul posibilității de a prezenta algoritmul elaborării cărții de vizită, profesorul/oara prezintă etapele elaborării cărții de vizită cu ajutorul calculatorului și videoproietorului.

REFLECȚIE

Laborator de creație (10 min.)

Profesorul/oara repartizează *Modele de cărți de vizită* (fișa resursă) și foi cu dimensiunile 9x13 cm. Fiecare elev își alege un model și crează o carte de vizită.

- Înainte de completarea cărții de vizită este important să identificați datele și caracteristicile personale pe care doriți să le puneți în valoare.

Notă: dacă e posibilă desfășurarea orei în cabinetul de informatică, elevii redactează cartea de vizită la calculatoare, folosind *Algoritmul creării unei cărți de vizită* (fișa resursă).

Elevii prezintă cărțile de vizită colegilor și le fixează pe tablă sau un poster.

Carte de vizită continuă (5 min.)

Profesorul repartizează elevilor fișa resursă *Carte de vizită continuă*. Fiecare elev/ă completează cartea sa de vizită cu datele care îl/o reprezintă la moment. Foaia completată va fi păstrată în portofoliu, pentru a reveni la aceste date în fiecare an.

EXTINDERE

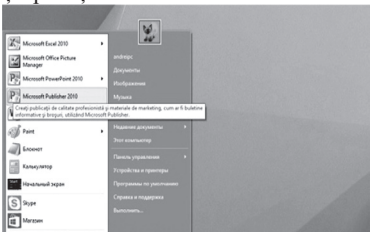
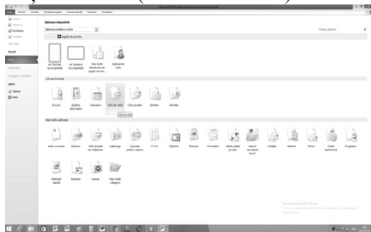
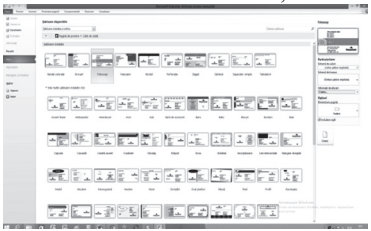

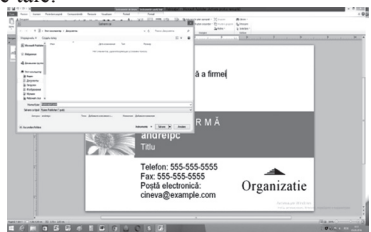
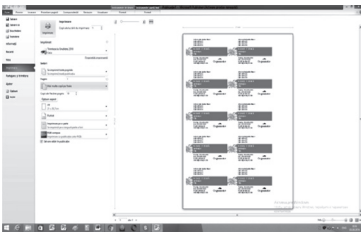
Elevii vor crea o carte de vizită ”*Eu peste 20 ani*”.

INDICATORI DE SUCCES

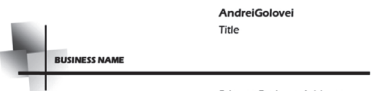

1. Elevii enumeră etapele elaborării unei cărți de vizită.
2. Elevii redactează o carte de vizită.
3. Elevii pun întrebări cu privire la utilizarea cărții de vizită.

Fișa resursă

Algoritmul elaborării unei cărți de vizită

<p>1. Deschideți aplicația Microsoft Publisher din meniul Start.</p> 	<p>2. Click pe Cărți de vizită (Business cards).</p>
<p>3. Selectează un model de carte de vizită, făcând click pe el.</p> 	<p>4. Completează spațiile modelului cu datele relevante personale.</p>
<p>5. Salvează cartea de vizită File>Save As ca document nou și introdu datele tale.</p> 	
<p>6. Pentru imprimarea cărții de vizită (10 pe o foaie A4) click pe File>Imprimare>Mai multe copii pe o foaie>10>butonul Imprimare.</p> 	

MODELE DE CĂRȚI DE VIZITĂ

 <p><i>Business Name</i> Organization</p> <p>AndreiGolovei Title</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p>	 <p>Business Name</p> <p>AndreiGolovei Title</p> <p>Organization</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p>
<p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>AndreiGolovei Title</p> <p>Business Name</p> <p>Organization</p>	 <p>AndreiGolovei Title</p> <p>Organization</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3</p> <p>Business Name</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p>
 <p>BUSINESS NAME</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p> <p>ANDREIGOLOVEI Title</p> <p>Organization</p>	 <p>Business Name</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p> <p>Organization</p> <p>AndreiGolovei Title</p>
 <p>Business Name</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p> <p>AndreiGolovei Title</p> <p>Organization</p>	 <p>AndreiGolovei Title</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p> <p>Business Name</p> <p>Organization</p>
 <p>Business Name</p> <p>AndreiGolovei Title</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p> <p>Organization</p>	 <p>AndreiGolovei Title</p> <p>BUSINESS NAME</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p> <p>Organization</p>
 <p>Business Name</p> <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p> <p>AndreiGolovei Title</p> <p>Organization</p>	 <p>Primary Business Address Address Line 2 Address Line 3 Address Line 4</p> <p>BUSINESS NAME</p> <p>AndreiGolovei Title</p> <p>Phone: 555-555-5555 Fax: 555-555-5555 Email: someone@example.com</p> <p>Organization</p>

Carte de vizită continuă

Numele, prenumele _____

Data și locul nașterii _____

Adresa _____

Telefon/Fax _____

E-mail _____

OCUPAȚIA elev	CLASA				
	V	VI	VII	VIII	IX
Instituția școlară					
Adresa					
Telefon					
Calitățile mele					
Aspecte personale care aș vrea să le îmbunătățesc					
Aptitudini (talente)					
Pasiuni (hobby-uri)					
Disciplina preferată					
Profesia viitoare					
Simbolul/ Logo-ul și sloganul care mă reprezintă					

TEMA 3. HARTA DINASTIILOR PROFESIONALE

MESAJUL 3

Observați îndeletnicirile și profesiile părinților și bunelilor, pentru a clarifica de ce muncesc oamenii.

Metode și tehnici Energizant, discuți, tehnica 2-4-8

Materiale Harta localității, ace de siguranță, foițe

EVOCARE

Cartea de vizită: *Eu peste 20 ani*

Fiecare elev/ă, timp de 30 sec., va prezenta cartea de vizită realizată.

Colegii analizează fiecare prezentare după algoritmul:

- Postura, gesticulația
- Comunicarea verbală și non-verbală
- Informația

Energizantul *Ridichea* (10 min.)

Elevii se numără conform personajelor poveștii *Ridichea*: Ridichea, Moșul, Baba, Nepoțica, Câinele, Pisica, Șoarecele. Profesorul povestește povestea. Când se numește un personaj, elevii cu rolul respectiv se ridică, apoi se așează (**notă**: profesorul utilizează cât mai des numele personajelor, pentru a asigura dinamica jocului).

Discuție:

- Ce ați făcut?
- Cum vă simțiți?
- Ce asociații au apărut în timpul jocului?
- Ce fac personajele din poveste?
- Care este îndeletnicirea de bază a moșului și a babei din poveste? (agricultor/oare, fermier/ă)
- E posibil ca și părinții să fie agricultori/fermieri?
- Cum credeți, ce profesie va îmbrățișa nepoțica, când va crește?
- Ce o poate motiva pe nepoțică să devină fermieră?
- Ce cuvinte pot fi utilizate, pentru a defini activitatea membrilor/elor unei familii, care practică aceeași profesie? (dinastie profesională).

REALIZAREA SENSULUI

Exercițiul "Harta dinastiilor profesionale" (20 min.)

Pe tablă se fixează harta localității.

Elevii analizează "Arborele genealogic al profesiilor", realizat acasă (sarcină propusă elevilor la ora de educație civică la tema "Familia mea și munca") și subliniază cu culoarea roșie profesiile care se repetă, identificând astfel dinastiile profesionale.

Elevii prezintă arborele genealogic al familiei și fixează pe hartă, cu ajutorul acelor de siguranță, foițe pe care sunt scrise dinastiile profesionale.

Exemple de întrebări

- Ce îndeletnicire este comună pentru majoritatea membrilor familiei?
- Unde e amplasată instituția, organizația, etc., în care muncește mama/tata etc.?
- Ce beneficii are familia care muncește împreună la aceeași întreprindere/organizație?
- Dați exemple de dinastii profesionale din localitatea noastră. Care este ocupația lor de bază?

REFLECȚIE

Tehnica 2-4-8. De ce oamenii muncesc? (15 min.)

Individual elevii răspund la întrebarea: *De ce oamenii muncesc?*

Elevii formează perechi, discută motivele identificate și elaborează o listă de motive comună pe foi A3, repartizate de profesor.

Apoi elevii se grupează câte 4, discută motivele și elaborează o listă de motive comună pe foi A3. În final, elevii se grupează câte 8, discută motivele și elaborează o listă comună de motive pe foi A1. Grupurile prezintă lista de motive elaborate.

Discuție

- Ce diferențe există între listele motivelor, elaborate individual și în grup?
- De ce motivele diferă de la persoană la persoană?
- De ce nu putem stabili care răspunsuri sunt corecte și care sunt greșite?
- De ce muncesc oamenii în cadrul unei dinastii profesionale?
- Ce beneficii au oamenii din cadrul dinastiilor profesionale? Dezavantaje?

EXTINDERE

Profesorul le propune elevilor:

- să discute cu părinții, rudele despre dinastiile profesionale din localitate.
- să deseneze harta localității și să fixeze pe ea câteva dinastii profesionale din localitate.

INDICATORI DE SUCCES

1. Elevii povestesc despre profesiile părinților.
2. Elevii numesc 2-3 dinastii profesionale din localitate.
3. Elevii identifică 4-5 argumente în favoarea necesității de a munci.

TEMA 4. PROFESIA – HAINA SUCCESULUI

MESAJUL 4

Comunicați cu colegii și adulții despre importanța practicării unei meserii.

Metode și tehnici Energizant, discuție, interviu, prezentare, laborator de creație.

Materiale Literele cuvântului *profesie* (4 seturi: roșu, galben, verde, albastru), figuri geometrice de 4 culori după numărul de elevi (roșu, galben, verde, albastru), 1 bol de sticlă, fișa resursă ”*Extratereștrii*”, fișa resursă ”*Reportaj*”, foi A4, foi A1, creioane colorate, carioci, markere.

Pregătire

Profesorul pregătește literele cuvântului *profesie* (4 seturi: roșu, galben, verde, albastru) și le ascunde prin sala de clasă. Profesorul decupează figuri geometrice de 4 culori după numărul de elevi (roșu, galben, verde, albastru) și le pune într-un bol.

EVOCARE

Energizantul ”Căutătorii de comori” (5 min.)

Fiecare elev/ă ia din bol o figură geometrică, apoi se grupează după culori.

Elevilor li se propune să găsească literele de o anumită culoare (culoarea grupului) și să formeze din acestea un cuvânt.

Discuție:

- Ce cuvânt ați descoperit? (profesie)
- Propuneți asociații pentru cuvântul profesie. (Profesorul notează pe tablă asociațiile propuse).
- Din cuvintele propuse formulați o definiție pentru cuvântul profesie.

Profesia este o îndeletnicire cu caracter permanent, pe care cineva o exercită cu regularitate în baza unei calificări corespunzătoare, în scopul obținerii unei remunerații.

- De ce oamenii trebuie să muncească?

Harta dinastiilor profesionale din localitate (5 min.)

Fiecare elev/ă, timp de 30 sec., va prezenta harta realizată.

Colegii analizează fiecare prezentare după algoritmul:

- Postura, gesticulația
- Comunicarea verbală și non-verbală
- Informația.

REALIZAREA SENSULUI

Exercițiul "Prezentarea profesiilor" (20 min.)

Se fixează pe tablă imaginea a 2 extratereștri (fișa resursă).

- În ospeție la noi au venit 2 extratereștri. Din cauza problemelor tehnice, ei nu se pot afla pe pământ mai mult de 30 de min., dar, în acest răstimp, ei trebuie să adune cât mai multă informație despre profesiile pământești și să stabilească importanța fiecăreia.

Elevii realizează un miniposter (foi A4) despre profesia preferată, apoi o prezintă.

Profesorul propune elevilor să se grupeze câte doi și le repartizează fișa resursă "Reportaj".

- Imaginați-vă că sunteți extratereștrii din imagine, care s-au întors pe planeta lor și urmează să scrie un mic reportaj pentru ziarul local cu privire la ceea ce au aflat despre profesiile de pe planeta Pământ, conform algoritmului:

- a) Nivelul general al dezvoltării civilizației umane de pe pământ.
- b) Lumea profesiilor pământești și importanța lor.
- c) Ce profesii pământești pot fi preluate de extratereștri. De ce?

REFLECȚIE

Lucru în grup "Profesia – haina succesului" (15 min.)

Elevii se grupează conform culorilor alese la începutul activității. Profesorul repartizează grupurilor foi A1, markere.

Sarcina grupurilor este de a crea o gazetă de perete "Profesia – haina succesului", folosind miniposterele și reportajele realizate pe parcursul lecției.

Grupurile prezintă gazetele elaborate.

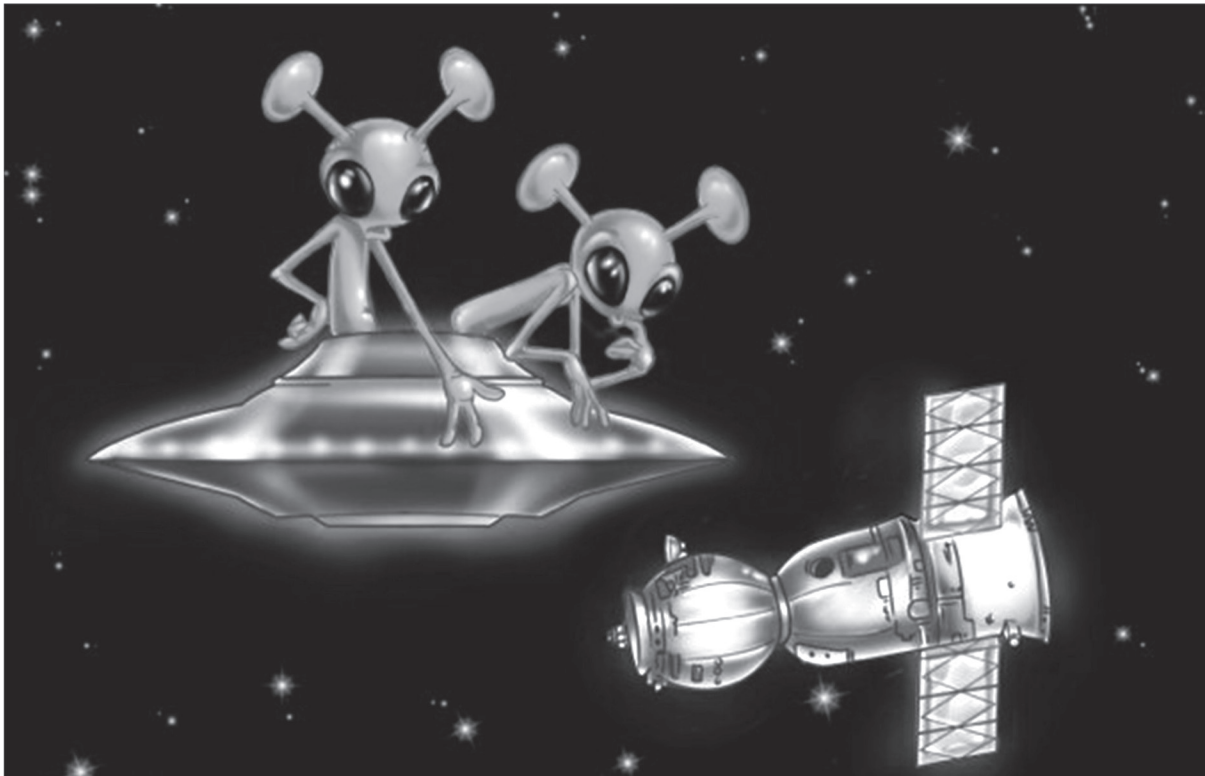
EXTINDERE

Profesorul le propune elevilor:

- să discute cu părinții, rudele despre profesiile necesare din localitate.
- să elaboreze o listă a profesiilor necesare localității.

INDICATORI DE SUCCES

1. Elevii povestesc despre profesia de vis.
2. Elevii argumentează importanța practicării unei meserii și rolul muncii pentru societate și pentru fiecare persoană în parte.

Extraterestrii**Reportaj**

Imaginați-vă că sunteți extraterestrii din imagine, care s-au întors pe planeta lor și urmează să scrie un mic reportaj pentru ziarul local cu privire la ceea ce au aflat despre profesiile de pe planeta Pământ, conform algoritmului:

a) Nivelul general al dezvoltării civilizației umane de pe pământ.

---

b) Lumea profesiilor pământești și importanța lor.

---

c) Ce profesii pământești pot fi preluate de extraterestri. De ce?

TEMA 5. MUNCA – PLĂCERE SAU OBLIGAȚIE

MESAJUL 5

Comunicați cu părinții și colegii pentru a stabili importanța muncii în viața personală.

Metode și tehnici Energizant, scriere liberă, discuție, Turul galeriei.

Materiale Foi A3, markere

EVOCARE

Energizantul "Cuvinte în cerc" (5 min.)

Elevii trebuie să propună, pe rând, câte o profesie necesară localității, în care locuiesc. Elevul/a, care timp de 5 sec. nu propune o profesie, iese din joc. Ultima persoană rămasă, e considerată câștigătoare și primește un mic premiu din partea profesorului/oarei.

Scriere liberă: Munca este... (5 min.)

Pornind de la subiectul lecției, timp de 3 min., elevii continuă enunțul: „Munca este...”

Elevii citesc enunțurile scrise.

REALIZAREA SENSULUI

Discuție: Munca versus odihnă (10 min.)

- Ce vă doriți cel mai mult acum? (răspunde fiecare elev/ă).
- De ce nu puteți face acum, ceea ce vă doriți cel mai mult? (suntem la lecție).
- Unde sunt părinții voștri acum? (la serviciu).
- Ce fac la serviciu? (muncesc).
- Majoritatea adulților în timpul zilei se află la locul de muncă. Pentru cineva locul de muncă e bucătăria, pentru altcineva – masa de operație, unii sunt vânzători, alții profesori etc. Indiferent de profesie, adulții muncesc. Locul vostru de muncă este banca școlară, iar munca – învățătura.
- Care sunt zilele în care toată familia este împreună? (zile de odihnă).
- Ce fac părinții în zilele de odihnă?
- Cum vă organizați voi zilele de odihnă?
- Ce activități realizați împreună cu toată familia în timpul zilelor de odihnă?

Lucru în grup: Plăceri și obligații (20 min.)

Elevii se împart în 7 grupuri:

- Sport/distracții
- Activități de producție
- Domeniul tehnic
- Lucrul cu oamenii
- Forțele armate
- Mediul înconjurător

Profesorul repartizează foi A3, markere.

Grupurile identifică obligațiile de muncă ale persoanelor ce lucrează în domeniul respectiv, ce satisfacție le poate aduce munca în domeniul dat și completează tabelul:

Obligații	Satisfacții

La fiecare 3 min. se face rotație de postere. Elevii citesc ideile colegilor/elor și completează posterul. Posterele revin la grupurile inițiale. La final, posterele sunt prezentate în grupul mare.

REFLECȚIE

Scriere liberă: *Munca este...* (5 min.)

- Continuați, timp de 3 min., enunțul: „Munca este...”
- Comparați enunțurile scrise acum cu cele scrise la începutul lecției. Stabiliți diferențele. Elevii prezintă diferențele identificate în enunțurile scrise.

EXTINDERE

Elevii discută cu părinții enunțurile „Munca este...”, află opinia lor vizavi de importanța muncii în viața omului și împreună cu părinții scriu un mini-eseu „Munca plăcere sau obligație?”

INDICATORI DE SUCCES

1. Elevii numesc 3-5 obligații de muncă.
2. Elevii identifică beneficiile muncii.

TEMA 6. VALORILE ȘI MUNCA

MESAJUL 6

Stabiliți valorile personale legate de muncă.

Metode și tehnici: Energizant, laborator de creație, minieseu, exercițiu, lucru în grupuri mici.

Materiale: Fișa resursă ”*Proverbe rătăcite*”, foi A3, foi A4, creioane colorate, carioci, markere.

PREGĂTIRE

Profesorul decupează proverbele din foaia resursă, câte 1 proverb separat. Apoi fiecare proverb este decupat în 2.

EVOCARE

Mini eseu „Munca plăcere sau obligație?” (5 min.)

Fiecare elev va prezenta eseul scris.

Colegii analizează fiecare prezentare după algoritmul:

- Postura, gesticulația
- Comunicarea verbală și non-verbală
- Informația

Energizant: *Discutarea valorilor* (5 min.)

Elevii se grupează câte 2 și discută unul din subiectele anunțate de profesor. La semnal, fiecare elev/ă schimbă interlocutorul/oarea. Nu se permite să se discute cu același elev/ă de 2 ori.

Teme de discuții:

- cel mai important lucru pe care l-ai învățat în anul acesta;
- ceva ce numai foarte puțini oameni cunosc despre tine;
- ce apreciezi la un prieten;
- cu ce dorești să te ocupi peste 5 ani;
- ce este cel important pentru tine.

Exercițiu: Cine cunoaște mai multe valori (5 min.)

Timp de 5 min., elevii enumeră în scris cât mai multe valori.

Elevii subliniază valorile care în opinia lor se asociază muncii.

Elevii citesc doar cuvintele subliniate.

REALIZAREA SENSULUI

Lucru în grup: Proverbe rătăcite (20 min.)

Elevii se împart în grupuri a câte 4 persoane.

Profesorul repartizează fiecărui grup foi A3, markere, câte 5-6 proverbe din setul de "Proverbe rătăcite" (fișa resursă).

Elevii restabilesc proverbele.

Elevii, în cadrul grupurilor, identifică 1-2 valori, promovate de fiecare proverb.

Notă. Profesorul amintește elevilor ce este o valoare. Împreună cu elevii stabilește, că toate proverbele respective promovează munca, deoarece se referă la muncă.

Fiecare grup prezintă valorile identificate. Posterele se fixează pe tablă.

Elevii selectează și notează din lista valorilor propuse, pe acele care fac parte din noțiunile-cheie ale muncii ca activitate profesională.

Elevii citesc cuvintele selectate.

REFLECȚIE

Exercițiul "Pictura murală" (10 min.)

Profesorul repartizează câte o foaie A4 pentru fiecare elev/ă, carioci, creioane colorate.

Fiecare elev/ă desenează o imagine care să reprezinte ce a învățat în timpul orei.

Desenele sunt afișate pe tablă/perete într-un rând.

EXTINDERE

Elevii discută cu părinții despre valorile profesionale, asociate muncii și elaborează colajul „Valorile profesionale în familia mea”.

INDICATORI DE SUCCES

1. Elevii enumeră 3-5 valori asociate muncii.
2. Elevii ierarhizează valorile profesionale.
3. Elevii adresează întrebări cu privire la valori.

Proverbe rătăcite

Cum muncești	așa ți se plătește.	responsabilitate
Cine muncește	hrană agonisește.	sănătate
Cine nu muncește la tinerețe,	n-are la bătrânețe.	hărnicie
Odihnește-te, ca să muncești	și muncește, ca să te odihnești.	odihnă
Fă astfel, ca nici o oră	să nu-ți treacă fără rod.	timpul
Multe mâini fac	sarcina mai ușoară.	cooperare
Cinstește munca câmpului,	ca să nu mori de foame.	natura
Ce se agonisește prin muncă,	se păstrează mai cu grijă.	economie
Cum muncești, așa	ți se plătește.	banii
Munca n-a dezonorat	niciodată pe nimeni.	onoare
Omul nu se pricopsește,	până nu muncește.	bogăție
Munca înseamnă	o zi scurtă și o viață lungă.	viață
La treabă se vede	omul ce poate.	profesionalism
Munca este ca și măgarul:	trebuie s-o împingi ca să meargă.	perseverența
Cel ce muncește	învață.	studiile/experiență
Când munca își face drum,	de obicei urmează lauda.	lauda/apreciere
Cine nu muncește,	cu lipsă trăiește.	bunăstare
Munca nu știe	ce-i rușinea.	mândrie
Omul face munca	și munca îl face pe om.	Omul
Cine iubește munca	ajunge la cinstire.	respect/apreciere
Meseria e	brățară de aur.	meserie
Munca înobilează	omul.	noblețe
Mama succesului	e hărnicia.	succesul

TEMA 7. PROFESIILE ÎN VIAȚA NOASTRĂ

MESAJUL 7

Analizați și selectați caracteristicile specifice profesiei preferate.

Metode și tehnici: Energizant, discuție, exercițiu

Materiale: Fișa resursă "Formula profesiei", foi A3, markere

PREGĂTIRE

Profesorul fixează pe un panou colajele „Valorile profesionale în familia mea”, realizate de elevi.

EVOCARE

Energizantul "Cele mai..." (5 min.)

Elevii vor identifica profesia, conform caracteristicii propuse de profesor:

- Cea mai bănoasă profesie (de exemplu, bancher);
- Cea mai verde profesie (de exemplu, agricultor, pădurar);
- Cea mai dulce profesie (de exemplu, cofetar);
- Cea mai veselă profesie (de exemplu, clovn);
- Cea mai sociabilă profesie (de exemplu, învățător, jurnalist);
- Cea mai serioasă profesie (de exemplu, procuror);
- Cea mai calculată profesie (de exemplu, contabil);
- Cea mai extremală profesie (de exemplu, cascador);
- Cea mai rară profesie (de exemplu, bijutier);

Discuții

- Ce este profesia?
- Ce trebuie să întreprinzi pentru a obține o profesie?
- Prin ce se deosebesc profesiile unele de altele?
- Care este rolul profesiilor în viața oamenilor?
- Care profesie e cea mai importantă? Argumentați.

REALIZAREA SENSULUI

Caracteristicile profesiei (10 min.)

Profesorul repartizează elevilor fișa resursă "Formula profesiei".

- Pentru fiecare profesie sunt caracteristice anumite însușiri, datorită cărora ea se deosebește sau se aseamănă cu alte profesii.

Elevii citesc criteriile și subliniază caracteristicile care li se par atrăgătoare.

Elevii transcriu câte o caracteristică subliniată din fiecare criteriu și stabilesc ce profesie se potrivește acestor caracteristici.

Elevii explică în scris de ce această profesie e importantă.

Exercițiul "Ghici profesia" (15 min.)

În grupuri a câte 3-4, elevii citesc caracteristicile. Colegii încearcă să identifice profesia la care s-a gândit. Dacă nu pot răspunde, elevul le oferă un indiciu, spunând de ce profesia aleasă de el e importantă.

REFLECȚIE**Lucru în grup "Insula nelocuită" (15 min.)**

Elevii se împart în 10 grupuri după criteriile formulei profesiei.

Profesorul repartizează foi A3, markere.

- Imaginați-vă, că ați plecat pe o corabie cu alte persoane într-o călătorie pe ocean. Dar, din păcate, în urma unei furtuni de mare, nava a naufragiat. Ați reușit cu toții să vă salvați pe o insulă. Nu știți cât timp veți fi pe această insulă, trebuie să vă organizați, ca să supraviețuiți. Din foaia resursă **Formula profesiei** știți că profesiile pot fi clasificate în baza unor criterii. Fiecare grup va stabili profesii utile și necesare oamenilor de pe insulă conform caracteristicii criteriului respectiv. Argumentați alegerea.

Grupurile identifică profesii pentru fiecare caracteristică și prezintă rezultatele activității.

EXTINDERE

Elevii vor realiza un colaj cu tema "**Profesia mea**", care va conține caracteristicile selectate din formula profesiei.

INDICATORI DE SUCCES

1. Elevii analizează caracteristicile profesiilor.
2. Elevii descriu o profesie pe baza caracteristicilor selectate.
3. Elevii argumentează importanța profesiei preferate.

Fișa resursă

Formula profesiei**CARACTERISTICILE PROFESIEI****Obiectul muncii**

1. - natura (plante, animale)
2. - materiale și piese
3. - copii
4. - adulți
5. - tehnică
6. - sistem de semne (texte, informația din calculatoare etc.)
7. - imagine artistică

Scopul muncii

1. - control, apreciere, diagnostică
2. - transformare
3. - invenție
4. - transport
5. - deservire
6. - dezvoltare personală

Mijloacele muncii

1. - mecanisme simple și manuale
2. - mecanice
3. - automate
4. - funcționale (vorbirea, mimica, văzul, auzul)
5. - teoretice (cunoștințe, modalități de gândire)
6. - mijloace staționare sau transportabile

Condițiile muncii

1. - microclimă
2. - încăperi mari cu oameni
3. - secție de producere obișnuită
4. - condiții de producere neobișnuite (regim special de umiditate, temperaturi ridicate, sterilitate)
5. - condiții extremale (risc pentru viață și sănătate)
6. - muncă în aer liber
7. - cabinet acasă, laborator, atelier

Motricitatea în muncă

1. - loc de lucru pe șezute
2. - mai mult în picioare
3. - o mulțime de mișcări diferite
4. - mers îndelungat
5. - poze statice
6. - motricitate înaltă al anumitor grupuri de mușchi

Caracterul comunicării în cadrul muncii

1. - comunicare minimală (muncă individuală)
2. - clienți
3. - colectiv permanent
4. - lucru în fața auditoriului
5. - disciplină strictă, subordonare
6. - colectiv mic într-un spațiu închis (echipajele vapoarelor, exploratori polari, membri al expedițiilor)

Responsabilitatea în cadrul muncii

1. - materială
2. - morală
3. - pentru viața și sănătatea oamenilor
4. - neesențială

Specificul muncii

1. - posibilitatea de a lucra prin cumul
2. - salariu mare
3. - înlesniri
4. - „ispite” (posibilitatea de a lua mită, de a fura, de a folosi în beneficiul propriu utilajele organizației)
5. - relații prestigioase
6. - întâlniri cu oamenii celebri
7. - deplasări peste hotare dese
8. - deplasări prin țară
9. - rezultat al muncii finisat (îl poți admira)
10. - prestigiu înalt al profesiei
11. - utilitate socială înaltă

Dificultăți tipice și neplăceri

1. - tensiune nervoasă
2. - boli profesionale
3. - înjurături și vorbe murdare
4. - risc înalt de a fi judecat
5. - muncă neprestigioasă
6. - salariu mic
7. - munca socială disprețuită
8. - teama de a nimeri la închisoare

Nivelul minimal al studiilor

1. - fără studii speciale (după școală)
2. - cursuri de scurtă durată
3. - studii profesionale primare (școală profesională)
4. - studii medii profesionale (colegiu)
5. - studii superioare (universitate)
  - bacalaureat
  - licență
  - magistratura
6. - doctorat
7. - studii profesionale adăugătoare

TEMA 8. ALEG O PROFESIE**MESAJUL 8**

Argumentați necesitatea alegerii unei profesii.

Metode și tehnici: Prezentare, metaforă, discuție, metoda piramidei, exercițiu.

Materiale: Fișa resursă „*Bolul cu profesii*”, fișa resursă „*Planul carierei mele*”, foi A4, foi A3, markere, 1 bol de sticlă.

EVOCARE**Prezentarea colajelor „Profesia mea” (10 min.)**

Fiecare elev, timp de 30 sec., prezintă colajul realizat, numind caracteristicile specifice conform *Formulei profesiei*.

Colegii analizează fiecare prezentare după algoritmul:

- Postura, gesticulația
- Comunicarea verbală și non-verbală
- Informația

Metafora „Catedrala” (5 min.)

Câțiva muncitori care înălțau o catedrală au fost întrebați, ce fac. Unul a spus: „Eu car pietre”. Al doilea a spus: „Cîștig bani pentru a hrăni familia”. Cel de-al treilea a răspuns: „Eu construiesc o catedrală.”

Discuție:

- Ce se conține în răspunsurile muncitorilor? (motive)
- De ce răspunsurile lor sunt diferite, deși fac același lucru?
- Ce motiv are fiecare muncitor în parte?
- De ce învățați?
- De ce doriți să munciți?
- De ce trebuie să alegeți o profesie?

REALIZAREA SENSULUI

Metoda piramidei "De ce trebuie să alegeți o profesie?" (15 min.)

Elevii răspund în scris de 10 ori la întrebarea: "De ce trebuie să aleg o profesie?"

Elevii se grupează câte 2, citesc răspunsurile și elaborează o listă comună din 10 răspunsuri pe foi A4.

Apoi, perechile se grupează câte 2, citesc răspunsurile și elaborează o listă comună din 10 răspunsuri pe foi A3.

Apoi se unesc câte 2 grupuri (8 persoane), citesc răspunsurile și elaborează o listă comună din 10 răspunsuri pe foi A3.

Grupurile prezintă posterele. Se discută răspunsurile.

REFLECȚIE

Exercițiul "Bolul cu profesii" (15 min.)

Profesorul pregătește fișe cu denumiri de profesii considerate neprestigioase pentru societatea zilelor noastre (fișa resursă *Bolul cu profesii*) și le pune într-un bol.

Elevii extrag câte o fișă din bol.

- Imaginați-vă, că vă doriți anume această profesie. Timp de 3 min., elaborați o mică prezentare, prin care să ne convingeți că trebuie să alegeți anume această profesie.

Elevii realizează sarcina, apoi o prezintă colegilor.

EXTINDERE

Profesorul repartizează elevilor fișa resursă "Planul carierei mele".

Elevii vor completa programul în baza algoritmului propus.

INDICATORI DE SUCCES

1. Elevii argumentează necesitatea alegerii unei profesii.
2. Elevii elaborează un program de dezvoltare pentru carieră.

Fișa resursă

Bolul cu profesii

MĂTURĂTOR	SERVITOARE
CHELNER	DĂDACĂ
PROMOTOR	CURIER
ȘOFER	SUDOR
STRUNGAR	INSTALATOR

FRIZER	BUCĂȚAR
TĂIETOR DE LEMNE	MILITAR
FERMIER	POȘTAȘ
BIBLIOTECAR	UȘIER
CROITOR	CIZMAR
PROFESOR	CONDUCTOR
HAMAL	ELECTRICIAN
ZUGRAV	ZIDAR
PĂDURAR	MINER
CIOBAN	AGRONOM

*Fișa resursă***Planul carierei mele****1. Imaginea de sine**

Cine sunt eu? _____

_____

Ce interese am? _____

_____

2. Valorile mele

Ce este important pentru mine? _____

_____

3. Orientarea spre viitor

Ce vreau să fac? _____

_____

4. Motivația

Nevoile mele _____

_____

Dorințele mele _____

_____

Convingerile mele _____

_____

5. Aleg profesia _____, deoarece _____

_____

Bibliografia

1. AAS. Ghid pentru cariera mea 82 p. //Pe: www.docslide.us/documents/aas-ghid-pentru-cariera-mea.html
2. ANOFM. Prognoza Peței Muncii 2016. Chișinău, 2016, 2016.
3. Ardelean R., Baltreniene, ș.a. Copilul meu alege o carieră. //Pe: www.ru.scribd.com/doc/17402728/Copilul-meu-isi-alege-o-cariera#scribd
4. Beldiga C., Cojocaru V., ș. a. Învăț să fiu. Ghid pentru psihologii școlari, diriginți, profesori. Chișinău: Centrul Educațional Pro Didactica, 2006. 228 p.
5. Biografii de succes. Nicolae Testemițeanu. //Pe: www.testemitanu.info/biografie.php?biografie=on
6. Brown, D., Brooks, L. (1991). *Career Counseling Techniques*. Allyn & Bacon.
7. Cerbușcă P. Educația civică. Caietul elevului. Clasa 7-a. Chișinău, Cartdidact, 2012. 56 p.
8. Coelho P. Metafora creionului. Pe// www.psihohipnoza.ro/metafora-creionului-paulo-coelho/
9. DGETS. Conferința **Științifico-Practică** cu participare internațională. Integrarea socio-economică și profesională a tinerilor-finalitate a demersului educational actual (ediția a III-a). Chișinău: Tipografia Sirius, 2015 328 p.
10. Galben D. Să urci pe Everest și să nu mori. //Pe: <http://special.timpul.md/sa-urci-pe-everest-si-sa-nu-mori/>
11. Ghica, Vasile (1998). *Ghid de consiliere și orientare școlară pentru orele de dirigenție*, Iași: Polirom.
12. Golovei L. *28 ore pentru cariera mea (ghid metodologic pentru psihologii școlari și diriginți)*. Chișinău: Primexcom, 2015. - 222 p.
13. Golovei L. Familia – promotor al valorilor. Chișinău: UST, 2010. – 116 p.
14. Gulei M.-E., Serea A. Orientarea și consilierea în carieră. Ghidul profesorului. Iași: Editura Spiru Haret, 2011. 142 p.
15. Hansen P. Două semințe. //Pe: www.zambetulsoarelui.wordpress.com/2016/03/06/asu-marea-riscului/
16. Holland, J.L. (1985). *Making vocational Choices. A theory of vocational personalities and work*
17. Ivanov E. (traducere) The Fish That Ate the Whale: The Life and Times of America's Banana King. //Pe: www.provincial.md/fierbinte/nu-stiai-asta-un-moldovean-cel-mai-mare-exportator-de-banane-de-pe-glob-la-mijlocul-secolului-xx-foto
18. Lemeni G., Miclea M. Consiliere și orientare-ghid de educație pentru cariera. Cluj-Napoca: editura ASCR, 2004
19. Mistreanu T., German A., Moroșan L. Caiet la Educația civică. Clasa a VIII-a. Chișinău: Arva Color, 2012. – 42 p.
20. Moldovanu I., Coadă C., Platon D. Deprinderi de viață. Manual pentru clasele 5-7. Chișinău: Știința, 2005. 96 p.
21. Moldovanu I., Coadă C., Tomșa S., ș. a. 855 de Jocuri și Activități. Ghidul animatorului. Chișinău: Unicef. 176 p.

22. Proverbe despre muncă. //Pe: www.asara.ro/proverbe-despre-munca/
23. Stevenson L. Orientarea în carieră. București: Atelier Didactic, 2007. 85 p.
24. Stratan E., Balan A. Dirigenție clasa a V-a. Chișinău: Editura Poligraf-Design, 2010. 64 p.
25. Stratan E., Balan A. Dirigenție clasa a VI-a. Chișinău: Editura Poligraf-Design, 2010. 64 p.
26. Toma M. Svetlana Gozun. Doamna 1Codreanca”. //Pe: www.vipmagazin.md/top-femei/99_Femei_ale_Moldovei/Svetlana_Gozun._Doamna_%E2%80%9Ecodreanca%E2%80%9D/
27. Turchina T., Tomșa S., ș. a. Deprinderi de viață. Manual pentru clasele 10-12. Chișinău: Prut Internațional, 2005. 96 p.
28. UNFPA. Manual de educație pentru viața de familie. /coordonator Gîlca, B./, Chișinău, 2002, 368 p.
29. WINROCK INTERNATIONAL. Oportunități și soluții. Lansează-te și dezvoltă-te! 2012-2014. 22 p.
30. WINROCK INTERNATIONAL. Tineri în acțiune! Oportunități și soluții. 2012-2014. 46 p.
31. www.blogulspecialistului.manager.ro/a/atentie/management-si-afaceri/2020/calitatile-si-atitudinile-unui-bun-manager.html
32. www.christineconsulting.ro/calitati-ale-unui-contabil-de-incredere/
33. www.eurodezvoltare.ro/profil-profesional-bucatar/
34. www.infoinstitutii.ro/articole/legislatia-muncii-4/conditii-de-desfasurare-a-interviului-pentru-ocuparea-unui-post-vacant-in-sectorul-public-37.html
35. www.intensa.ro/calitati-care-te-recomanda-pentru-a-fi-avocat/
36. www.pixl.ro/blog/cele-cinci-calitati-ale-unui-bun-fotograf/
37. www.psyvolution.ro/calitatile-unui-profesionist-in-consiliere/
38. [www.ro.wikipedia.org/wiki/Pia%C8%9Ba_muncii_\(economie\)](http://www.ro.wikipedia.org/wiki/Pia%C8%9Ba_muncii_(economie))
39. www.ru.scribd.com/doc/55427596/calitatile-jurnalist
40. www.studentinromania.ro/sfaturi-pentru-interviul-de-angajare/
41. Башлай Э. Я ищу работу. //În: Школьный психолог, № 24/2009. www.psy.1september.ru/view_article.php?ID=200902403
42. Битянова М. Технология решения. //În: Школьный психолог, № 10-11/2001. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200101007
43. Ефимова Н. Готовлюсь к профессиональной деятельности. //În: Школьный психолог, № 2/2007. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200700206
44. Истратова О. Практикум по детской психокоррекции: игры, упражнения, техники. Ростов-на-Дону: «Феникс», 2007. 349[1] с.
45. Жижова О. Перспектива успеха. //În: Школьный психолог, № 17/2006. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200601704
46. Кабина И., Радзик Т. Я в мире профессий. //În: Школьный психолог, № 48/2003. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200304816
47. Как правильно выбрать профессию? //Pe: www.mama-au43.ru/Viborprof.htm

48. Казарова Е. Проблема выбора. //În: Школьный психолог, № 2/2007. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200700205
49. Калинина Р. На пути к образованному человеку. //În: Школьный психолог, № 17/2004. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200401710
50. Кочина Л., Матерн О. Наблюдательность как профессиональное качество человека. //În: Школьный психолог, № 15/2009. www.psy.1september.ru/view_article.php?ID=200901512
51. Кузьмина Т. Игра «Профсоюз». //În: Школьный психолог, № 2/2007. psy.1september.ru/article.php?ID=200700207
52. Пряжников Н. Профессиональное самоопределение: теория и практика. Москва: Издательский центр «Академи», 2008. 320 с. <http://psychlib.ru/mgppu/PPs-2008/PPs-320.htm>
53. Резапкина Г. Профессия и карьера. //În: Школьный психолог, № 02/2009. www.psy.1september.ru/view_article.php?ID=200900204
54. Резапкина Г. Уроки выбора профессии. //În: Школьный психолог, № 14/2006. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200601403
55. Резапкина Г. Уроки самоопределения. //În: www.metodkabi.net.ru/index.php?id=strat_9#ur
56. Сакович Н. Сказочная инициация в профессию. //În: Школьный психолог, № 19/2005. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200501917
57. Тамонова Е. Я поступаю учиться. //În: Школьный психолог, № 23/2003. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200302318
58. Толстик С. Турнир «Клуб знатоков профессий». //În: Школьный психолог, № 04/2007. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200700420
59. УО НДООЦ «ЗУБРЕНОК». Волшебная палочка. Зубреновка, 2014. 80 с.
60. Юшкевич О. Социально-педагогический проект «Я познаю «Я», или теория самого себя». Зубреновка, 2011. 80 с.

Web-imagini

1. www.dreamstime.com/stock-images-beige-blazon-pattern-image4747344
2. www.paint-best.ru/kak-narisovat-parnja-v-polnyj-rost-karandashom-poehtapno
3. www.millstick.ro/sticker-copac-cu-fluturi-2513.html
4. www.povestipentrupicivoinici.ro/wp-content/uploads/2016/02/IMPARATUL-TIMP.jpg
5. [www.revistadealba.ro/dgasp-alba-s-a-mutat-intr-un-nou-sediu/ \(băiat\)](http://www.revistadealba.ro/dgasp-alba-s-a-mutat-intr-un-nou-sediu/)
6. [www.liveinternet.ru/users/nata-natalka/post301015863/\(rame\)](http://www.liveinternet.ru/users/nata-natalka/post301015863/(rame))
7. [www.alandaland.blogspot.md/ \(rame\)](http://www.alandaland.blogspot.md/)
8. [www.romania-handmade.ro/index.php?Mozaic=Rama_foto_mozaic_art_-_Flori_multi_color&view=181&currency=RON&lang=ro \(rame\)](http://www.romania-handmade.ro/index.php?Mozaic=Rama_foto_mozaic_art_-_Flori_multi_color&view=181&currency=RON&lang=ro)
9. www.incomemagazine.ro/articole/targul-de-cariere-2014-peste-150-de-companii-ofera-locuri-de-munca

10. www.adevarul.ro/moldova/social/moldovenii-discriminati-angajare-1_5565bdbccfbe376e35a5dc8d/index.html
11. www.printgames.ru/nastolnaya-igra-monopoliya/
12. www.pro.rabota.ru/pro/document/view/11166
13. www.razvitie-zhurnal.ru/rabota/kak-vesti-sebya-na-sobesedovanii-pri-prieme-na-rabotu.html
14. <http://khomech.info/uvolnyaetsya-rabotnik>
15. <http://internet-kit.ru/oshibki-pri-rabote-s-otricatelnyimi-otzyvami/>
16. www.randytherandybowen.wordpress.com/2015/02/27/more-than-a-date-part-1-us-against-them/
17. www.anidescoala.ro/divertisment/timp-liber/activitati-educative/semaforul-stanga-sau-dreapta-si-capitanul-testeaza-reflexele/
18. www.nlo-ru.com/humor21.php

